

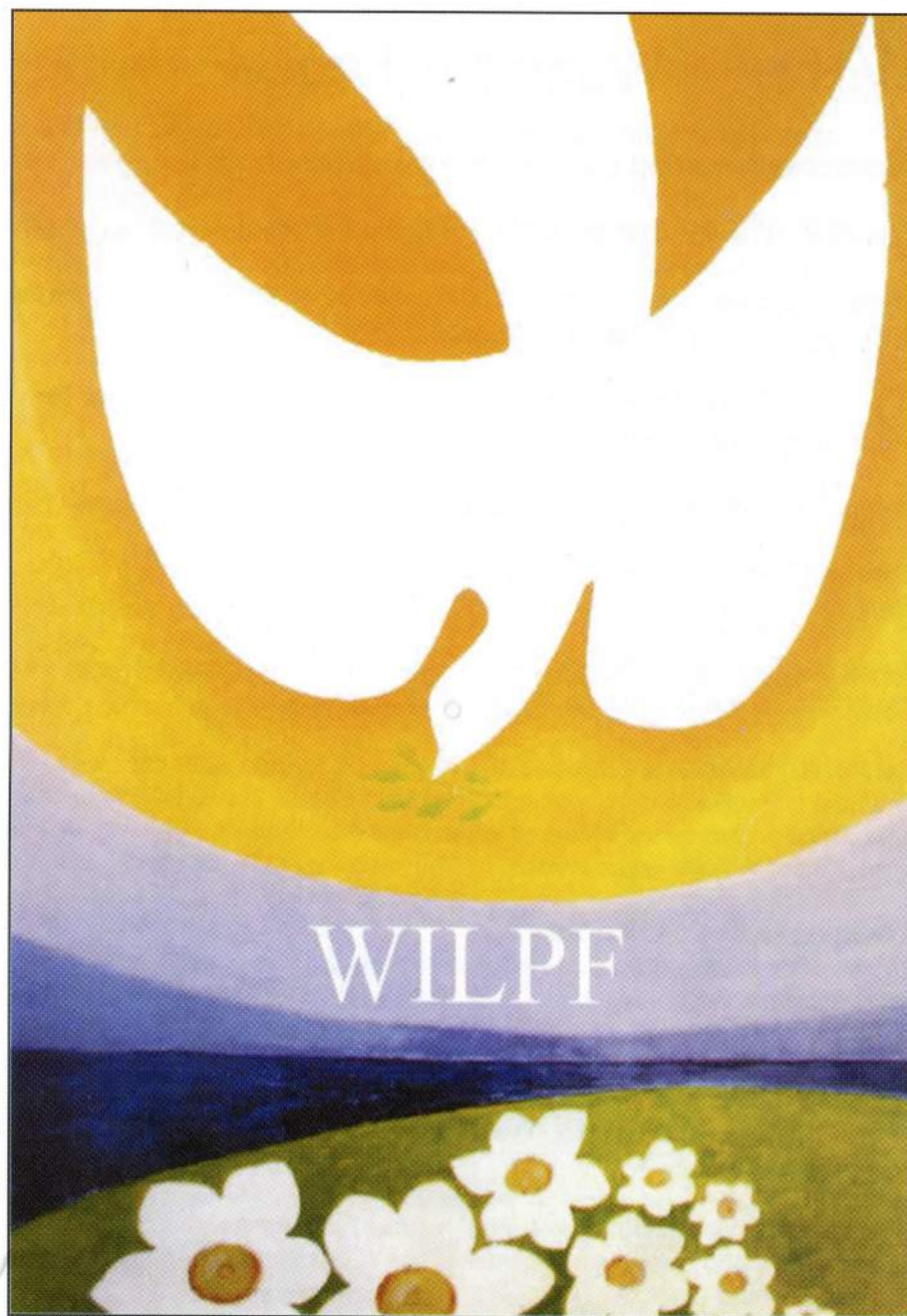
Internasjonal Kvinneliga
for Fred og Frihet
Grunnlagt i Haag 1915

fred og frihet

Mars 2004

Jan

Nr. ~~1/65~~ 64. årgang

WILPF Internasjonale Kongress i Göteborg, Sverige 2-8 August 2004

fred og frihet

Utgiver: Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet, Postboks 8810 Youngstorget, 0028 Oslo

Norsk seksjon av:

Women's International League for Peace and Freedom (WILPF)

Trykkeri og sats :

Tøyen trykk A/S, Oslo

Leder

Det beste forsvaret mot dagens trusler?

Av Ellen Eister

”- Vi kommer aldri til å la terrorister avgjøre hva slags internasjonale oppdrag vi skal delta i, sier forsvarsminister Kristin Krohn Devold etter bombeeksplosjonene i Madrid. Hun mener det haster med å modernisere Forsvaret for å møte det nye trusselbildet fra internasjonal terrorisme.”

(*Dagsavisen* 13. mars 2004)

Det er naturlig at et forsvar baserer seg på de truslene som oppleves, og at det bygges ut i forhold til det. I *Stortingsproposisjon* nr 42 (2003-2004) beskrives truslene som diffuse med glidende overganger mellom det nasjonale og det internasjonale, mellom fred, krise, væpnet konflikt og krig, globalisering og grenseoverskridende terrorisme. Deler av trusselbildet er internasjonal kriminalitet og muligheten for miljøsabotasje og ikke minst mot norske oljeinstallasjoner og produksjon.

Det er i og for seg ikke vanskelige å slutte seg til dette trusselbildet, sjøl om det kan nyanseres. Spørsmålet er om den retningen det militære går i, er det rette. Proposisjonen er fri for alternativ tenkning. Fasiten er tydeligvis at det beste forsvaret mot terror, er bombing av Kosovo, Afghanistan og Irak, til tross for at terrorangrep skjer i New York og Madrid.

Hva er så alternativene? Hvor gode har fredsbevegelsen, herunder IKFF, vært til å se alternativene?

Vi har en utfordring i å gå mer i dybden på dette temaet. SV har lagt fram et notat til diskusjon om alternativ strategi. IKFF har vært mest opptatt av å sette spørsmål ved myndighetenes politikk. Skjønt arbeidet med FNs Sikkerhetsråds resolusjon 1325 om Kvinner, fred og sikkerhet er et viktig bidrag i denne debatten.

Globalisering er et relevant utgangspunkt for de truslene som vi står overfor. Prinsippet om at alle skulle få del i velferdsgodene i Norge, er i dag på vikende front til fordel for de frie markedskreftene. Dagens globalisering har de

samme konsekvensene for alle, i Norge og resten av verden.

Strukturtilpassing, avtaler som WTO og EU legger opp til, hvor de store multinasjonale selskapene legger premisene, og på bekostning av menneskers levkår og miljø, er ikke løsningen på verdens fattigdom. Bak globaliseringen står militarismen som understøtter de rike. Det er ikke uten grunn at offentlige utgifter til det militære er unntatt Gats-avtalen, hvis hovedmål er at alle offentlige utgifter skal konkurranseutsettes.

Kanskje er USA den største trusselen som verden står overfor i dag med sin offensive og aggressive politikk for å sikre seg tilgang på ressursene. Kanskje bidrar krigen mot irakerne til økt terrorisme. Kriger og konflikter er i hvert fall ikke blitt færre.

Hva er hensiktsmessig for å hindre truslene vi og verden står overfor? Jeg kan være enig i at det ikke holder med å se Norge isolert fra det som skjer utenfor landets grenser. Men å tro at svaret er et høyt effektivt og teknologisk militærapparat i fjerne strøk, da er en på gale veier. Oppblomstring av konflikten i Kosovo og Israel/Palestina, invasjon i Afghanistan og Irak, viser med all tydelighet at det er helt andre midler som må til.

Det enkleste svaret er omprioritering av en del av ressursene som går til militære formål til fredlige formål. UNESCO, en av FNs mange delorganisasjoner for undervisning og kultur, har gjennom mange år arbeidet for å utvikle en kultur for fred og satt i gang mange prosjekter med dette perspektivet. I dag latterliggjøres eller usynliggjøres dette arbeidet og det er helt fraværende i FNs Sikkerhetsråd. Bare sterkt press fra verden utenfra kan hindre at Sikkerhetsrådets resolusjon 1325 lider samme skjebne.

Verdier som vi mener er viktig å forsvare, bør gjenspeiles i en forsvarspolitisk strategi. Om ikke fredsbevegelsen har de store løsningene, er det allikevel et sted å begynne med å oppprioritere ressursene som går til freds- og konfliktløsning på ulike nivå og områder.

Deadline for nr. 3, 2004: 1. Aug. 04

KVINNER I UNIFORM - HVA NÅ?

Av Elin Christiansen og Ellen Sofie Baalsrud

I vår har Regjeringen levert sitt forslag til Stortinget om hvordan vårt framtidige forsvar skal bli. Mange var spente på hva Regjeringen ville si om kvinner i forsvaret. Svaret lyder:

"Forsvaret er opptatt av å rekruttere kvinner. For å oppnå dette, foreslår Regjeringen at alle kvinner innkalles til sesjon - uten at fremmøte er lovpålagt."

Regjeringen har altså lagt seg på en moderat linje i forhold til det for eksempel Likestillingsombudet har gått inn for, og de som er mest skeptiske til kvinner i forsvaret kan kanskje puste litt ut nå.

MEN, det henger igjen et stort men, eller rettere sagt: det møter oss en rekke dilemmaer i forhold til det virkelige liv når det gjelder spørsmålet om kvinner i uniform, og denne artikkelen er skrevet for å holde diskusjonen varm.

Gjennom halvannet år har det pågått en diskusjon om kvinner i forsvaret i offentligheten og her i *fred og frihet*. Diskusjonen ble utløst av Sikkerhetsrådets resolusjon 1325 – som foreskriver flere kvinner i fredsbyggingens fora – men også flere kvinner i FNs fredsbevarende styrker.

En god oppsummering av problematikken gir Ellen Elster i *fred og frihet* nr 3/2002. Hun gjennomgår argumentene for at fredsbevarende styrker, som får stadig mer med sivile å gjøre, bør være sammensatt av kvinner og menn. Samtidig viser hun at vi nå er i en fase av opprustning og økt militarisering, og at det kanskje mer enn noen gang er behov for en motsats til hele den militære løsningsmodellen. Elster gir uttrykk for at å innlemme kvinner i det systemet vi har i dag, er et skritt i feil retning.

Det samme tvisynet kom fram i en samtale vi hadde for et år siden med Kerstin Grebäck og Anna Lidén fra Kvinna till Kvinna i Sverige. Grunnsynet er at kvinner ikke skal inn i de militære styrker.

Kerstin sier: Jeg tror at hvis man skal bygge

opp fredsbevarende styrker på et gammeldags, militært system som egentlig bygger på at jeg må ha mer våpen enn deg - at den eneste måten å opprettholde freden på er en terrorbalanse - så lenge hele forsvaret gjennomsyres av dette, så er det ingen tjeneste for kvinner å gå inn i. Vi må hele tiden jobbe *imot* den militaristiske tenkemåten. Og likestilling til en hvilken pris som helst, det syns jeg det ikke er verdt. Vi må jobbe med en annen måte å bygge sikkerhet på. Men døra settes likevel på gløtt for at systemet kan endres innenfra.

Anna sier: Kanskje er det sånn at om vi forsøker å endre det systemet som vi har innen

det militære nå, så kanskje det er med på å støtte opp om de kvinnene og også de mennene som lider under den eksisterende machokulturen – det er det jo mange som gjør. Kanskje kan man forandre systemet *innenifra*. Det tror jeg er mulig. Men virkelig ikke gjennom at også kvinner skal anta det systemet som finnes i dag.

Kanskje er det denne problemstillingen

som er viktigst akkurat nå – viktigere enn spørsmålet om kvinner eller menn i uniform: Skal IKFF som en del av fredsbevegelsen gå inn i en dialog omkring utviklingen av forsvaret. Det vil si, skal vi gi tanken om å endre systemet innenfra en sjanse, selv om vi må ha øynene åpne og se at også Norges forsvar trekkes stadig mer inn i det internasjonale militærindustrielle komplekset.

Maria Roland er 27 år og jobber for tiden som praktikant i Norges Fredsråd. Hun har tatt førstegangstjenesten og har gjort seg noen tanker om forsvarets rolle som fredsbygger. Hun sier at forsvaret har mye å lære med tanke på at det skal fungere som en fredsbevarende styrke og en institusjon som skal skape fred. Hun etterlyser først og fremst mer fredsundervisning

Amasoner slik grekerne forestilte seg dem. De kan ha eksistert, og riktig nok de var kvinner som ikke ga ved dørene. Fra en attisk vase fra 500-tallet f.kr.

Forsvar av Norge utenfor landets grenser

Av Ellen Elster

Det norske militære forsvaret skal tilpasses NATOs strategi fra 1999. I Stortingsproposisjonen om den videre moderniseringen av Forsvaret i perioden 2005 - 2008 understrekes det at NATO-dimensjonen og det internasjonale forsvarspolitiske samarbeidet er en helt sentral ramme for norsk sikkerhet og det militære forsvarets utvikling (side 12)

Operasjoner utenfor landets grenser spiller en sentral rolle i det norske militære. Moderniseringen handler om å være effektiv og endringsvillig og bidra til læring. En lærende organisasjon er etter hvert glidd inn som en del av organisasjonsspråket og handler om å ta lærdom av feil for å utvikle seg videre. Den militære organisasjonen skal delta i militære operasjoner langt utenfor både norske og NATOs grenser for så å lære av de erfaringene en gjør her og på den måten bli en dyktig forsvarsorganisasjon, som det heter. Dette kalles for transformasjon. I proposisjonen heter det at "transformasjon er et satsningsområde i NATO ... Dette vil også ha positive ringvirkninger for den nasjonale transformasjonsprosessen" (side 16).

Det er naturlig å se det norske militære i sammenheng med de viktigste elementene i NATO-strategien fra 1999 for å forstå de planlagte endringene. NATO skal håndtere kritesituasjoner som følge av "terrorisme, sabotasje, organisert kriminalitet og avbrytelser i flyten av vitale ressurser" uansett hvor disse truslene måtte befinne seg og er trusler mot landenes interesser (§24). Siden Kosovo-krigen og fram til i dag finnes flere eksempler på hvordan den nye strategien er

blitt tatt i bruk. Samtidig kan det se ut som om NATO har mistet en god del makt ved at USA i større grad har tatt styringen og bruker NATO når det er behov for det.

Angrep utenfor medlemslandenes egne territorier

Ikke-artikkel 5-operasjoner (pkt 41) var noe helt nytt i 1999. Det innebærer krisehåndtering og intervensjon utenfor NATOs landområder som for eksempel bombingene av Kosovo. Utenlandsoperasjoner er prioritert framfor å ivareta nasjonale oppgaver.

Artikkel 5, "alle for en, en for alle", er NATOs grunnstein og handler om at når et land blir angrepet eller føler seg truet, skal de andre medlemslandene tre til. Artikkel 5 ble benyttet etter 11. september 2001, og da USA angrep, Afghanistan. Det er omstridt om dette var en artikkel 5-sak. Omstridt er også om invasjonen hadde folkerettslig grunnlag.

I tillegg har vi fått Bush-doktrinen om forebyggende angrep når en føler sin sikkerhet truet. Forsvarsminister Devold mener det norske militære også bør baseres på dette.

Forts.f.f.side

enn det som blir gitt i dag. Krigene har endret seg. Militære styrker blir tilkalt til konflikter der sivile er involvert – og sivile lider. Dette må nå gjenspeiles mye bedre i forsvarets mandat og utdanningspraksis.

IKFFs kontor hadde i april i år et møte med major Nils Steinvik fra Telemarksbataljonen. Han er ansvarlig for utdanning, samt nødvendige kontakter i forhold til det sivile når bataljonen er ute på oppdrag. På dette møtet sto informasjonsutveksling på dagsordenen. Steinvik uttrykte ønske om at dette ikke bare skulle være

et engangsmøte. Han var interessert i en dialog med IKFF og med mulighet for at vi kan stille med foredragsholdere på Rena hvis det skulle være aktuelt.

Spørsmålet er om IKFF skal gå videre på denne veien: å prøve å bidra til en endring innenfra. Kvinner i uniform. Uansett hva som vil være IKFFs prinsipielle standpunkt: Vi vil ha uvurderlig nytte av kvinner som Maria, som har gått inn i forsvaret og som ser behovet for endring, innenfra og med kvinneblikk. La diskusjonen gå videre!

Uten nødvendigvis mandat fra FN's sikkerhetsråd

Dette stiller Norge mellom to motstridende hensyn. Norge er på den ene siden avhengig av NATO og har dermed lagt opp sin strategi i henhold til NATO-strategien. På den andre siden er Norge som småstat avhengig av et sterkt og troverdig FN som en forutsetning for allmenn respekt for internasjonal folkerett, og som er smålands beste sikkerhetsgaranti. Forsvarsdepartementet hevder at all utenlandsk deltakelse har et folkerettslig grunnlag. Dette står det strid om.

Norges tradisjonelle politikk har vært å satse på begge deler men atskilt, det første som Forsvarsdepartementets anliggende og det andre som Utenriksdepartementets anliggende. Svært ofte opplever vi at disse hensynene fungerer i to atskilte verdener.

Soldater må være forberedt på å krige utenfor landets grenser

Rekrutteringen for deltakelse baseres i dag på frivillighet. Det er nå lagt opp til å endre lovgrunnlaget ved at befal kan beordres til utenlandstjeneste.

Den norske verneplikten er til debatt. Kun 1/4 av de mannlige årskullene gjennomfører tjeneste i dag og den gjennomføres på kortere tid. Profesjonalisering har vist seg å være problematisk ved at for få lar seg verve, også kvinner. En tenker seg en kombinasjon av vernepliktsystemet og profesjonalisering.

For å rekruttere flere kvinner foreslås det å innføre sesjonsplikt for dem. Et utvalg av menn og kvinner vil bli innkalt til tjeneste, basert på frivillighet for jenter, men også ut fra forsvarets behov og kompetanse hos rekruttene. Det skal legges ned en del ressurser i hvordan sesjonen skal gjennomføres for at det militære skal framstå mest mulig attraktivt. I 2005 skal det gjennomføres et pilotprosjekt for å komme i gang med sesjon for jenter.

Første bruk av atomvåpen.

Atomvåpen har fortsatt sentral plass i NATO og med mulighet for første bruk. Strategien innebærer en del motsetningsforhold. NATO skal arbeide aktivt for å hindre spredning av atomvåpen, på den ene siden og skal inngå som et sentralt element i strategien på den andre. Hvordan Norge forholder seg til dette, er det ikke mulig å lese ut av selve proposisjonen.

Utvidelse østover

I 1999 ble NATO utvidet med Tsjekia,

Ungarn og Polen. I år sluttet Estland, Litauen, Latvia, Romania, Bulgaria, Slovenia og Slovakia seg til NATO.

For de nye medlemslandene innebærer det at de presses til en opprustning som de ikke har råd til, og som går utover befolkningens egne behov for et bedre helse-, sosial- og utdanningssystem. USA er en av de store våpenprodusentene i verden. Med utvidelsene av NATO åpnes det for nye markeder.

Felles våpensystem, utstyr og materiell

Skal NATO kunne fungere som en enhet, er det avhengig av felles våpensystemer, utstyr og materiell. Det innebærer en gedigen utvikling av det militærindustrielle komplekset. USAs tidligere president Eisenhower advarte mot denne innflytelsen allerede i 1961. Det innebærer også forskning og utvikling og en sammenveving med den sivile industrien. Norge deltar i delproduksjoner.

Felles øvelser

Vi er godt kjent med NATO-øvelser i Norge, Mauken-Blåtind i Troms, Porsanger i Finnmark og på Østlandet.

Tilsvarende gjelder for andre land som må stille sine områder til disposisjon. Et eksempel er øya Vieques som er en del av Puerto Rico. Her har USA tatt seg til rette med marine- og bombeøvelser i mange år og også invitert NATO til øvelser. Dette har ødelagt natur- og livsgrunnlaget for befolkningen som i dag lever i stor fattigdom, med høy arbeidsledighet og mye sykdom på grunn av militær forurensning.

Opprinnelig hadde øysamfunnet rikt jordsmonn, fiske, fugle- og dyreliv. Mange års intense ikke-voldsaksjoner har ført til at USA nå har trukket seg ut.

Kilder:

Gunnar Garbo: *Også Krig er terror*. Et kritisk oppgjør med det nye NATO, krigene i Afghanistan og Kosovo og Norges egen rolle. Eget forlag 2002.

NATOs nye strategikonsept. Til norsk v/ Arild Linneberg. Pax Forlag 2000.

St prp nr 42 (2003-2004) Den videre moderniseringen av Forsvaret i perioden 2005 – 2008.

SAGT AV:

Forsvarsminister Kristin Krohn Devold i Oslo Militære Samfund 5. januar 2004

I Forsvaret har vi nå lagt to år bak oss med stor omstilling og krevende tiltak. Nettopp dristighet og endringsvillighet har vært avgjørende. Vi er på rett vei – fremover.

* Vi har vist at Forsvaret er en *lærende* organisasjon – som kan tenke nytt.

* Vi har vist at vi er en *levende* organisasjon – som tilpasser seg.

* Vi har vist at vi er *ledende* i NATO på viktige områder, og

* vi har vist at Forsvaret kan *levere* styrkene som trengs.

Det er min visjon for Forsvaret: en lærende, levende og ledende organisasjon – som kan levere.

For at Forsvaret skal kunne møte det uforutsette, når det måtte oppstå, der det måtte oppstå, må vi ha evne til å reagere.

Etter NATOs operasjon mot Milosevic på Balkan i 1999, slet Forsvaret med å sette opp den styrken vi selv hadde meldt inn som vårt bidrag til KFOR.

Først tre måneder etter at KFOR var fullt innsatt i operasjonsområdet, deployerte den norske bataljonstridsgruppen.

Da styrken endelig nådde frem til Kosovo, skal sjefen for KFOR-styrkene, general Sir Michael Jackson, ha sagt: "What took you so long? Have you been walking?"

... Både deployeringen til Afghanistan og til Irak, viser at Forsvaret har tatt et imponerende kvantesprang når det gjelder reaksjons- og leveringsevne. Vi har vist læringsevne!

Hvis Forsvaret skal være en *lærende* organisasjon må vi være i stand til hurtig å omsette våre erfaringer til nye doktriner og operasjonskonsept.

Hvis Forsvaret skal være en *levende* organisasjon, må organisasjonen være velproposjonert. Vi kan ikke ha en organisasjon, med så stort hode at bena ikke kan bære det. Det er derfor vi foretar kutt i strukturer som det ikke lenger er samme behov for.

Hvis Forsvaret skal være en *ledende* organisasjon må vi være en organisasjon som tør

å være blant de beste, og være stolt av det:

Operasjoner i vinterklima, kystnære operasjoner, transportkontroll, minerydding, eksplosivrydding og flernasjonal logistikk, er områder hvor Norge er i "ledelsen".

Dette fordi kompetanse på disse områdene har vært avgjørende for vår egen forsvarsevne. Fordi vi har komparative fortrinn, her har vi allerede viktige nisjeområder å tilby NATO som NATO har stor bruk for.

Et *leveringsdyktig* Forsvar betyr et Forsvar som er i stand til å levere både militær tilstedeværelse, relevant militær slagkraft – og de rette holdninger.

Forsvaret trenger menn og kvinner med høy motivasjon og høy kompetanse. Forsvaret må kunne rekruttere og beholde de beste.

Vi må ha en kultur i organisasjonen der menn og kvinner med "blikk" for løsninger, det vil si riktig kompetanse og innstilling, besetter sentrale stillinger. Kreativitet, endringsvilje og – evne, i kombinasjon med solid faglig kompetanse, må være sentrale kriterier for fremtidens offiserer.

Den første utfordringen er knyttet til Forsvarets behov for de dyktigste og mest motiverte ungdommene. Forsvaret trenger et best mulig grunnlag for å rekruttere viktig og riktig kompetanse til Forsvarets oppgaver, hjemme og ute.

Skal vi klare dét, trenger vi verneplikten. Verneplikten er en bærebjelke. Verneplikten forankrer Forsvaret i det norske folk. Det betyr at verneplikten blir liggende fast. Og, et tilstrekkelig

høyt antall ungdommer skal gjennomføre tjenesten.

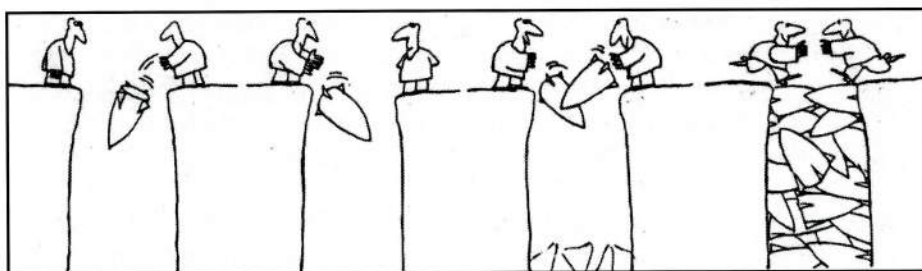
Den andre viktige utfordringen er å øke tilgangen på yngre befal med større erfaring. Disse trenger vi for å kunne besette lederfunksjoner og spesialfunksjoner på lavere nivå i Forsvaret.

Målet er å få mange interessert i å bli befal. Dette krever et fleksibelt rekrutteringssystem. Det skal fortsatt som i dag være ett "rekrutteringsspor" direkte fra videregående skole. Det er viktig ikke minst for å rekruttere flere jenter.

Utfordringene kan ta pusten fra noen og enhver. Det er mennesker og regimer i verden som har vilje til å påføre både egne innbyggere

og våre samfunn alvorlige skader. Mennesker som ikke vil akseptere spillereglene for menneskerettigheter eller global samhandling. Derfor tas det nå, både i Norge og i NATO viktige grep for å utvikle et forsvar som kan gi reell trygghet mot farene som truer. Et forsvar med reelle kapasiteter til å forebygge trusler og møte anslag der de måtte forekomme. Et forsvar som kan reagere raskt alene og sammen med andre.

Norge har i dag 1000 menn og kvinner ute i tildels svært farlige oppdrag. De gjør en enestående innsats for å forhindre terror, for å skape trygge forhold, og for å gi demokratiet en sjanse i hardt prøvde samfunn. De gjør en innsats som ikke vil bli glemt.

**EN BEDRE LØSNING,
FRU FORSVARSMINISTER?**

Krig og Miljøødelegging

Fra stoff samlet av Eva Fidjestøl

Etter mange tiår med antiatom-, og miljøaktivisme har overforbruket av jordas kapital auka, og dei store miljøproblema har ikkje blitt løyste. Dr. Rosalie Bertell hevdar i den siste boka si "The Latest Weapon of War" at krig og det militærindustrielle komplekset er den viktigaste og mest fundamentale overgriparen mot jorda si helse. Samstundes er denne årsaka den som er minst påakta. Korkje antiatom- eller miljøorganisasjonane har laga grundig oversikt og analyse av miljøpåverknadane frå militærindustrien. Det er ikkje berre krig som øydelegg jorda, men moderne militær forskning og eksperimentering. Og det er ikkje berre jordoverflata som blir manipulert, men også dei ulike laga av atmosfæren kring jorda. Utsleppa av karbondioksid, klor og nitrogen frå militærfly og rakettar utgjør ein stor prosent av alle utslepp av klimagassar og osonedbrytande kjemikalium. Men ved alle forhandlingar om reduksjon av utslepp er det den sivile industrien og den private forbrukaren det blir stilt krav til. I atmosfæren går det føre seg prosessar og utveksling mellom dei ulike laga som heilt sikkert betyr mykje for livet på jorda, men som er lite utforska, og ikkje rett

forstått. Militær forskning prega av hemmelegald og mangel på konsekvensanalysar. Det er eksempel på at militære forskarar har blitt skremde av resultatane av eigne forsøk, som dei difor har avslutta. Rosalie Bertell fortel at FN greip inn ein gong og stansa eit eksperiment som gjekk ut på å bryte ned ozonlaget over "fienden" sitt land for å øydeleggje avling og menneska si helse. Dette skjedde medan vi hadde aksjonar mot bruk av freongass i sprayboksane våre.

Militærforskning utanfor jorda starta med atomeksplosjonane. Prosjektet Argus som gjekk ut på å undersøkje korleis ein atomeksplosjon i ionosfæren virka inn på radiobølgjer og radarsystem, vart av forsvarsdepartementet i USA kalla "det største vitenskaplege eksperiment som nokon gong er utført". I alt vart det eksplodert 300 megatonn med atombomber i ulike lag i atmosfæren mellom 1945 og 1963. I ettertid har forskarar funne ut at dette har påverka Van Allenbeltet omkring jorda slik at det kan ta mange hundre år før dei går tilbake til den opprinnelege tilstanden. Eit anna resultat av denne forskinga er uttynning av ozonlaget og, radioaktivt nedfall over store deler av jorda.

Hva foregår egentlig i Troms?

Av Hermien og Hans Prestbakmo

MAUKEN – BLÅTIND IGJEN. Militær øvelsesvirksomhet i Nord-Norge en del av den globale militarismen

De tre nordligste fylkene er de mest militariserede fylkene i Norge. Av disse er Troms mest utsatt. Landsdelen er tynt befolket med omkring fem personer per kvadratkilometer. Klimatisk er vi arktisk med lange vintrer og sårbar natur. I over 40 år har Troms vært militærfylket nummer en. Det førte til oppretting av flere skytefelt og mye militær øvingsaktivitet av både norske og utenlandske avdelinger.

Den militære virksomheten har fortsatt etter sammenbruddet av Øst/Vest-konfliktens "etablerte" fiendebilde, riktig nok med mindre mannskap, men med økt materiell, effektivitet og behov for mer areal. Det skjer en storstilt mekanisering av forsvaret. Det kjøpes inn et stort antall snøscootere, firhjulsdrevne terrengmotorcykler, beltekjøretøy, stridsvogner og rakettartilleri. Ifølge Forsvaret skal de forholde seg til Regjeringens langtidsmelding hvor det heter at vi fremdeles skal ha et invasjonforsvar i vår nordligste landsdel. Vi vet ikke hvor Russland står i dag og enda mindre om 10-15 år, sies det.

Geriljakrig i Bardufoss' gater

Det som står over, skrev vi i 1998. Situasjonen har ikke forandret seg. Snarere var dette bare en del av den utviklingen vi ser i dag.

I vinter startet 6. divisjon generalprøve på Hvitmink, den store vinterøvelsen i mars. I forbindelse med øvelsen måtte det påregnes en del militærtrafikk på veier og militær tilstedeværelse i enkelte tettsteder. Øvelsen skulle i hovedsak konsentreres i området Bardufoss – Sørreisa – Sjøvegan. Selve øvelsen ble gjennomført som et spill der Midt-Troms ble delt opp i to fiktive land med en rekke etniske motsetninger. Divisjonens oppdrag skulle spinne rundt stabilisering og konflikthåndtering, gikk det fram av en pressemelding fra 6.divisjon.

Det er øvelser hvert år fra januar til med mars. Nytt i år er at det en til to dager opptrer bevæpnede soldater i sentrum på Bardufoss på gatehjørner, i smug, osv. for å få trent så realistisk som mulig på geriljakrig. Befolkningen skal ikke lide overlast, men de ble bedt om å bære over med uroen øvelsen skapte.

Til forsvar av den rike verdens interesser og på bekostning av reindriften

Av avisene framgår at Forsvaret ønsker å bryte samarbeidet med reindriften i Mauken-Blåtindsaken. Nå ønsker Forsvaret å ekspropriere reindriften sine rettigheter i feltet. Lokale politikere og næringslivsfolk som ser reindriften som en klamp om foten og ønsker den bort fra området, jubler.

Da Stortinget med knapt flertall vedtok sammenbinding i 1997, var det en forutsetning at det skulle skje i nært samarbeid mellom Forsvaret og reindriften i distriktet, ikke ved diktat fra Forsvaret slik det nå legges opp til. Det var også en forutsetning at det skulle skje i samsvar med folkeretten.

Skal Forsvaret kunne ekspropriere reindriften sine rettigheter i Mauken - Blåtind, må spørsmålet om sammenbinding opp til ny behandling i Stortinget. Da Stortinget gjorde sitt vedtak i saken i 1997, var det i hovedsak norske mannskaper eller utenlandske mannskaper som var øremerket for forsvar av Norge som skulle øve.

I dag er situasjonen totalt forskjellig. De norske soldatene trener i første rekke for å kunne settes inn over alt i verden. Vårt forsvar har de seinere år gått fra å være et forsvar av norsk suverenitet til å bli et spørsmål om sysselsetting og forsvar av den rike verdens interesser.

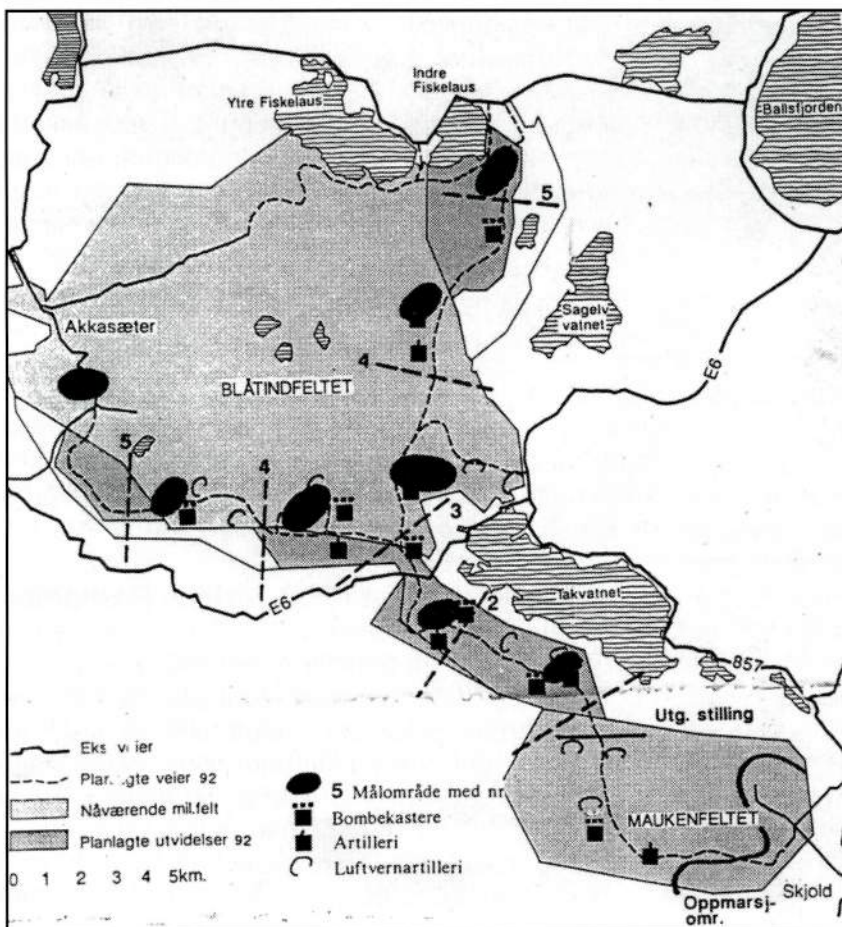
Tidligere var et viktig argument for sammenbindingen at tunge kjøretøyer skulle bort fra veier og tettbygde strøk. Under en mindre øvelse nylig så vi stridsvogner og andre tunge kjøretøyer langs vegen og inne i tettbygde strøk på tross av stridsvognbanene som er utbygd i Blåtindfeltet. For-

svarets argument for øvelser i tettbygde strøk er nå at mannskapene må trene strid i tettbygde strøk. Det må de kunne når de skal ut for å forsvare den rike vestens interesser.

Forsvaret og politiske myndigheter arbeider aktivt for å «selge» våre øvingsfelt til utenlandske avdelinger for at de ikke skal bli liggende ubrukt. Det reklameres med unike øvingsmuligheter i norsk natur. Dette er sjølsagt heller ikke i samsvar med forutsetningen i Stortingets vedtak fra 1997.

Det norske forsvarets reelle behov, hensynet til reindriften og naturen og det som er nevnt foran, tilsier at planen om sammenbinding av Mauken og Blåtind må legges bort.

Alliert øving og trening:

operasjoner utenfor norske grenser. I proposisjonen står det:

Det er en ambisjon å holde omfanget av alliert øving og trening i Norge på et høyt nivå, og virksomheten må innrettes i tråd med dette. En skal på norsk side tilrettelegge for at prioriterte samarbeidsland trener og øver i Norge. Øving må være så lik en reell militær operasjon som mulig, og være basert på relevante scenarier for å ha effekt. Norske erfaringer fra operasjoner i utlandet vil derfor være et viktig bidrag til planlegging og tilrettelegging av alliert trening og øving i Norge.

Joint Warfare Centre (JWC) på Jåtta under Allied Command Transformation (ACT) vil spille en vital rolle med hensyn til det transatlantiske arbeidet med å transformere styrker og strukturer i alliansen som helhet, og for utviklingen av nye øvings- og trenings-mønstre i Europa. JWC vil, gjennom en delvis samlokalisering med vårt nasjonale fellesoperative hovedkvarter (FOHK), sikre Norge en sentral plass i dette arbeidet, og samtidig gi åpenbare og positive synergier for Norges anledning til å tilrettelegge for alliert trening. FOHKs treningscenter for vinteroperasjoner vil utgjøre et sentralt tilbud til allierte i denne forbindelse, og vil gi et viktig bidrag til alliert transformasjon, ikke minst mht utviklingen av NATOs hurtige reaksjonsstyrke, NRF. (side 34-35)

Her sees tydelig hvordan man vil utvide feltet og binde sammen Blåtind- og Mauken- feltet (mørkere deler)

ATOMVÅPEN SOM DEL AV DET NORSKE MILITÆRE?

Av Ellen Elster

Kjernefysiske våpen er absolutt nødvendig for å bevare freden, heter det i NATOs strategi fra 1999. Norge har godkjent denne strategien. Hva sier stortingsproposisjonen om modernisering av forsvaret om denne politikken?

I sin militærpolitikk legger Norge seg tett opp til NATO-strategien på alle områder. Atomvåpen omtales ikke i proposisjonen, ei heller den tidligere sjølerklærte atom- og basepolitikken. I denne artikkelen prøver jeg å finne ut av hva som er norsk politikk på området gjennom skriftlig materiell og samtaler med enkeltpersoner.

NATOs strategi for atomvåpen

Hva sier NATO-strategien? Atomvåpen og med mulighet for første bruk er en del av denne. I strategien står det:

For å bevare freden og forhindre krig og enhver form for tvang, vil alliansen i overskuelig framtid opprettholde en adekvat blanding av kjernefysiske og konvensjonelle styrker med base i Europa og om nødvendig oppdatert, riktignok på et tilstrekkelig minimumsnivå. En tror ikke at konvensjonelle våpen er nok for en troverdig avskrekking. Kjernefysiske våpen gir et unikt bidrag til å gjøre risikoen ved aggresjon mot alliansen uberegnelig og uakseptabel. Således er de absolutt nødvendige for å bevare freden (s 35).

(Til norsk Arild Lindeberg, Pax Forlag 2000)

NATO har satt i gang en forstudie for å undersøke hvordan NATO skal utvikle et felles missilforsvarssystem, og fra NATOs side hevdes det at dette uten tvil er et vesentlig ledd i alliansens evne til å møte nye sikkerhets-trusler. Morten Bremer Mærli kritiserer NATO for ikke å problematisere nødvendigheten av en slik studie i en kronikk i Aftenposten (21.07.03). Et av hans poeng er at målet med rakettforsvarsstudien mangler analyse av trusselvurderinger. Et rakettforsvar som skal møte "hele spekteret av

missiltrusler", kan lett komme til å forrykke hår-fine strategiske balanser. Således kan NATOs missilforsvarsplaner stå i fare for å øke – og ikke redusere – internasjonale rakettrusler, hevder han.

Hva er norsk politikk?

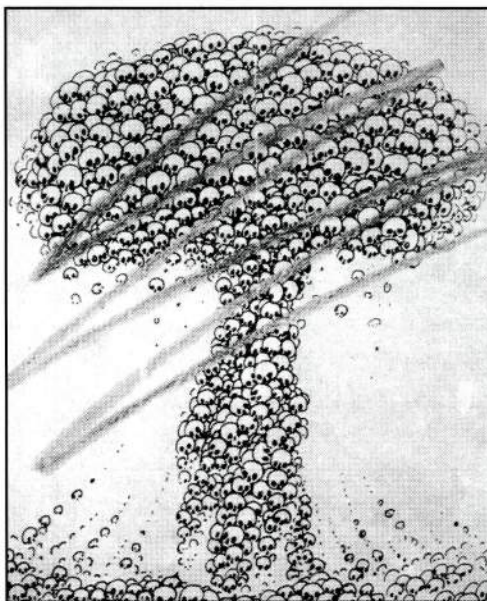
Forsvarsdepartementet har tidligere uttalt at Norge omfattes av NATOs strategiske konsept hvor kjernevåpen inngår, og dette er godkjent ved kongelig resolusjon. Men norsk atomvåpenpolitikk innebærer at kjernefysiske våpen ikke kan lagres i Norge i fredstid. Det hindrer ikke at Norge har gjennomført en rekke samarbeidsprosjekter med USA og innad i NATO som går ut på simulert bruk og virkninger av kjernefysiske våpen (FD Aktuelt 01/2001). Kjetil Skogrand ved Institutt for forsvarsstudier kan be-krefte overfor *fred og frihet* at den norske sjølerklærte atom- og basepolitikken fortsatt gjelder i dag.

- Den ble gjeldende for atomvåpen i 1957, men gikk ut på dato allerede på 1960-tallet. I dag har vi raketter som kan skytes ut hvor som helst, for eksempel fra marineflåter. Dermed er det ikke aktuelt verken med

utplassering eller lagring i Norge. Både base- og atompolitikken opprettholdes i dag, men er mer av historisk interesse, sier han.

- NATO baserer seg på konsensus-prinsippet, dvs USA sørger for å få fram konsensus for den politikken som NATO fører, sier Terje Stokstad, tidligere styreleder i Nei til Atomvåpen, i en kommentar til *fred og frihet*.

- Det innebærer at Norge har godkjent NATO-strategien, og også den delen som

inkluderer atomvåpenpolitikken. Dermed er Norge kommet i klemma, særlig fordi Norge ved Utenriksdepartementet har spilt en aktiv rolle i ikkespredningsavtalen (NPT). De siste årene, særlig etter at Bush ble president, har forhandlingene gått i stå og Norge har blitt unnlatende. Det er tydelig at når landet har sluttet seg til NATO-strategien, begrenses handlingsrommet. Sverige står langt friere, i og for seg også Canada sjøl om det er et NATO-land.

Statssekretær Kim Traavik i Utenriksdepartementet sier i et foredrag at det er liten grunn til optimisme når det gjelder prøvestansavtalen og nedrustningskonferansen i Geneve. Han tror at USA ikke vil endre sin holdning (Seminar i regi av Nei til Atomvåpen og Atlanterhavskomiteen, 17. mars 2004).

B-52: Under den kalde krigen stod amerikanske B-52 bombefly på konstant beredskap med armerte atomvåpen.
Foto: Boeing

Har NATO utspilt sin rolle?

- Det å piske løs på NATO-strategien, er et blindspor. NATO er mer passé i dagens situasjon, mener Skogrand.

- NATO har riktignok implisitt første bruk av atomvåpen som en del av sin strategi. På symbolplanet kan det være alvorlig nok, ikke minst på grunn av de signalene det gir til de landene som strever med å skaffe seg atomvåpen. Men det er USA vi skal være på vakt overfor, sier han videre.

- USA er den største og den mest dominerende makten i NATO, men har satt NATO på sidelinja. USA går i dag utenom NATO når landet ikke får godkjenning for politikken sin. I de større europeiske landene er det i dag en bekymring over USAs politikk, sier han.

Skogrand er ikke alene om å peke på USAs dominerende rolle. Mærli skriver at det vil kunne få svært negative innvirkninger på det internasjonale ikkesprednings- og nedrustningsarbeidet. De amerikanske missilforsvarsplanene kan gi viktige indikasjoner på hvor en er på vei, og han peker på USAs ledende rolle innad i alliansen og som blant annet setter standarden. Han viser til at med sitt rakettforsvar stadfester amerikanerne at kjernevåpen er og blir en grunnpilar i deres sikkerhetstenkning – på tross av ikkespredningsavtalens krav om det motsatte.

Mærli tror at NATOs rakettforsvar skal

bidra til å minske kapasitetsgapet over Atlanteren og sikre at NATO forblir relevant for USA. Fra USAs side presses det hardt på for et felles rakettforsvarssystem. Gulroten er utsikter til kontrakter for europeisk forsvarsindustri, ikke minst ønsker en å minske de indre uenighetene i NATO rundt Irak.

Små lette atomvåpen

USA er i ferd med å utvikle en ny generasjon av atomvåpen. De skal være små og lette å bruke og akseptert av offentligheten. I realiteten er dette oppstarten av en ny atomtidsalder hvor atomvåpen ikke lenger skal tjene til avskrekking, men også benyttes i krig, skriver Klaus Melf, Leger mot atomvåpen i en kronikk i *Klassekampen* (27.12.03). Han hevder at gjennom utvikling av "mininukes" blir skillet mellom konvensjonelle og kjernefysiske stridshoder utvisket, og denne utviklingen har enorme fysiske og politiske skadevirkninger. Bruk av atomvåpen blir mer og mer sannsynlig.

Skogrand tror at USAs satsing på små atomvåpen vil føre til at atomterskelen senkes og vil gi signaler til de landene som måtte ønske det, som f.eks. Nord-Korea, Iran osv, og at disse landene vil kunne skaffe seg og ta disse våpnene i bruk.

Norges rolle?

Norge har som vi har sett, godkjent NATO-strategien fullt ut. Skogrand mener at dette har ingen betydning for den norske sjøerklærte atompolitikken. Den er ikke aktuell lenger. NATO-strategien gjenspeiler USAs militære politikk. Norge har i alle årene etter andre verdenskrig hatt nære militære bånd til USA og inngått en rekke avtaler som til dels har vært brudd på den sjøerklærte politikken.

Flere peker på at det er USAs militære politikk, som inkluderer kjernefysiske våpen, som er en trussel mot verden. Faren for spredning er ikke bare stor, men at de spres til land og grupper som aller helst ikke burde ha tilgang til disse våpnene. Så lenge USA og NATO mener at kjernefysiske våpen er grunnleggende viktig, vil dette legitimere andre makter til å anskaffe seg slike.

Norge burde ta helt klart avstand fra denne politikken, og Utenriksdepartementet og Forsvarsdepartementet må stå sammen om det. I stedet opplever vi at norske myndigheter helst ikke snakker om atomvåpen, og at i hvert fall det ene departementet er ivrig klakkør for atomvåpenpolitikken.

Internasjonale militære operasjoner

Norske soldater sendes oftere på oppdrag utenfor landets grenser. Oppdragene har forskjellige betegnelser. *fred og frihet* har gått igjen som Forsvarsdepartementets forklaringer på hva de ulike operasjonene er for noe. Vi håper leserne føler seg mer opplyst etter dette!

Det finnes to hovedtyper av operasjoner:

1. Artikkel 5-operasjoner

er operasjoner foretatt i selvforsvar i henhold til artikkel 5 i Atlanterhavspakten, som igjen viser til artikkel 51 i FN-pakten - NATO-sammenheng kollektivt selvforsvar innenfor det området som er definert i artikkel 6 i Atlanterhavspakten. Operasjonen gjelder isolerte angrep eller trusler om angrep mot andre NATO-land i en situasjon der det ikke foreligger noen umiddelbar trussel mot Norge. Det vil si et angrep mot én er å regne som et angrep mot alle.

2. Internasjonale fredsoperasjoner

er operasjoner som ikke dreier seg om selvforsvar av eget område i henhold til artikkel 51 i FN-pakten. I NATO-sammenheng benyttes "internasjonale fredsoperasjoner" synonymt med "ikke-artikkel 5-operasjoner".

Forsvarsdepartementet har inndelt internasjonale fredsoperasjoner i fem forskjellige typer operasjoner:

1) Konfliktforebyggende operasjoner

kan defineres som preventiv utplassering av militære styrker i et gitt område i den hensikt å forhindre at latente konflikter eskalerer til væpnede stridigheter.

2) Militære observatørmisjoner

opprettet stort sett i etterkant av en fredsavtale og/eller våpenhvile, som et alternativ til eller i kombinasjon med en fredsbevarende operasjon.

3) Fredsbevarende operasjoner

er innsats for å begrense, moderere og/eller avslutte fiendtlige handlinger mellom stater eller innenfor stater gjennom utplassering av en upartisk militær styrke. Styrkene har adgang til å bruke militær makt og sivile ressurser i den hensikt å gi rom for og forsterke den politiske konfliktløsningsprosessen.

4) Fredsopprettende operasjoner

anvender militære maktmidler for å gjenopprette fred i et konfliktområde, for eksempel ved å påtvinge en aggressor det internasjonale samfunnets vilje. Denne type operasjoner krever overlegne styrker, robuste engasjementsregler og et klart mandat, samt klare og effektive kommandoforhold.

5) Humanitære operasjoner

krever i visse situasjoner en parallell militær fredsopprettende operasjon, for å beskytte innsettingsområdet, lokalbefolkningen og forsyningslinjene, slik at hjelpen når frem til de som trenger den.

Beskrivelsen er hentet fra Stortingsmelding nr. 38 (1998-99). Tilpasning av forsvaret til deltakelse i internasjonale operasjoner

Afghansk kvinneminister setter søkelys på kvinners rettigheter

Forslaget til ny konstitusjon i Afghanistan er ikke bra nok når det gjelder å sikre kvinners rettigheter i en konservativ muslimsk stat, har Afghanistans kvinneminister Mahbuba Hoquqmal uttalt. Hoquqmal legger vekt på at kvinners eiendomsrett, tiltak mot tvangsekteskap og bedre garantier for like rettigheter innenfor rettssystemet må varetas av den nye konstitusjonen. Kvinneministeren har ledet en gruppe på 20 personer, som foreslår konkrete endringer i regjeringens forslag til ny konstitusjon. Gruppen vil blant annet ha inn en setning om å sikre like rettigheter for menn og

kvinner, og eliminere alle former for diskriminering av vold mot kvinner. Neste måned skal et råd, loya jirga, på over 500 delegater fra hele landet (hvorav 100 er kvinner) møtes for å gå gjennom forslaget til ny konstitusjon. *Fra Fokus-nytt*

Kvinnelig president i Pan African Parliament

Det nylig konstituerte Pan-Afrikanske Parlamentet har valgt Gertrude Ibengwe Mongella fra Tanzania som sin første president. Mongella sa i sin åpningstale at det nye parlamentet skal representere menn og kvinner fra alle hjørner av det afrikanske kontinentet.

For mer informasjon: allAfrica.com

Fra Fokus-nytt

FNs kvinnekommisjon 2004

Av Ellen Sofie Baalsrud

Hvert år i mars samles delegasjoner fra FNs medlemsland for å drøfte utvalgte temaer fra kvinnekongressen i Beijing i 1995. Det forhandles fram sluttdokumenter med anbefalinger til FN-systemet og medlemslandene. Årets kvinnekommisjon behandlet to hovedtemaer:

- *Menn og gutters rolle i forhold til oppnåelse av likestilling.*

- *Kvinnens rolle i konfliktforebygging og i fredsprosesser.*

Jeg var nominert av IKFF og var med i den offisielle delegasjonen fra Norge, ledet av barne- og familieminister Laila Dåvøy.

Tamt sluttdokument

Det ble forhandlet fram sluttdokumenter på begge hovedtemaer. Dokumentet om kvinner og fredsbygging byr ikke på særlige framskritt i forhold til resolusjon 1325 og de utallige anbefalinger som er kommet om oppfølging av denne. UDs

kvinne rådgiver Guro Vikør skriver i sin rapport fra forhandlingene at det til og med var en del G77-land (sammenslutning av tredje verden land) som i minst mulig grad ville forholde seg til 1325. "Dette som del av en større skepsis til Sikkerhetsrådets generelt prominente stilling i FN til fortrengsel for Generalforsamlingen."

Mat for IKFF

Kom det så noe fra årets møte som vi i IKFF kan bygge videre på? Ja det gjorde det.

Laila Dåvøys innlegg i generaldebatten inneholdt flere poenger som krever oppfølging fra norsk side, og som vi kan jobbe videre med. Dåvøy nevnte planen om å opprette et forum i Norge for oppfølging av 1325. Hun nevnte også at Norge i rollen som donor har en forpliktelse til å følge opp kjønnsperspektivet i de områdene vi forholder oss til.

Det ble dessuten utarbeidet bakgrunnsdokumenter som

er de mest konkrete og instruktive dokumentene på dette feltet så langt. Det gjelder særlig en rapport fra et ekspertmøte i Ottawa samt generalsekretærens bakgrunnsdokument som i stor grad bygger på ekspertmøtet. Norge - som vil være et pådriverland - bør kunne jobbe videre i forhold til disse dokumentene og de anbefalingene som ligger der, selv om de mest progressive forslagene ikke ble gjenspeilet i sluttdokumentet.

I tillegg til kommisjonens offisielle møter var det over 170 sidearrangementer.

Det ble dessuten diskutert en del viktige saker utenom hovedtemaene, for eksempel planene for markering av Beijing+10 og behovet for kjønnsperspektiv i FNs tusenårsmaal.

MED FINGEREN PÅ AVTREKKEREN.

Alarmene kimet 3. juni 1980. En datamaskin varslet NORAD at de sovjetiske rakettene var på vei. 100 atombombelastede B-52 fly sto klare til å ta av, og presidentens nødkabinett ble samlet på presidentflyet Air Force One. En trusselkonferanse (siste avgjørende instans før krig) ble samlet. De fant i siste liten ut at Sovjet ikke hadde skutt ut raketter allikevel.

Tre dager seinere gikk den samme alarmen igjen. 100 fly ble satt i alarmberedskap for å bombe Sovjetunionen bort fra kartet. Heldigvis tok teknikerne datamaskinen i nærmere øyesyn først. De oppdaget at en innbygget krets på egenhånd produserte tilfeldige tall som deretter ble tolket som antall atommissiler på vei mot USA.

Tatt fra Dagbladets Magasinet

WILPFs kontor i New York har oppsummert og kommentert resultatene fra CSW i sitt nyhetsbrev nr. 38 om res. 1325. Se <http://www.peacewomen.org/news1325News/1325ENewsindex.html>

Sluttdokumentet om fredsbygging ligger her:

<http://www.peacewomen.org/un/ecosoc/CSW/FinalACCSW48WomenPart.pdf>

For en oversikt over de offisielle arrangementene viser jeg til FNs hjemmeside om CSW:

<http://www.un.org/womenwatch/daw/csw/48sess>.

THE INTERNATIONAL HUMAN RIGHTS

Det var siste dagen i året 2003. Stedet var en landsby ikke så langt fra Jenin. Landsbyen ligger like ved en stor militærforlegning. Militærets tilstedeværelse har ødelagt drikkevannet i landsbyen, og veien som er bygget tvers igjennom åkrene til palestinerne, er det første steget på bygging av muren. Den skal hindre palestinerne i å dyrke markene sine og sikre innbyggerne i israelske settlements langt inne på Vestbredden. Noen menn, mange kvinner, jenter og gutter fra landsbyen tok i mot oss. Veien var øde, men ganske snart kom det en militærpansret bil. Ut kom soldater med gevær rettet mot oss. Så kom det en til og enda en til. Over hodene våre surret et helikopter. Vi bestemte at vi skulle stå helt stille på en lang rekke i 5 minutter og holde hverandre i hendene med bøyde hoder, palestinere og utlendinger. Da 5 minutter var gått, snudde alle og gikk oppover mot landsbyen. I mellomtiden var ytterligere to militærbiler kommet og kjørte over de nyspirende jordene, en maktdemonstrasjon av dimensjoner mot fredelige demonstranter. Hensikten var å provosere innbyggerne til å gjøre motstand slik at de kunne skyte.

Den lenge planlagte menneskerettighetsmarsjen i Israel og Palestina ble gjennomført i perioden 20. desember i fjor til 10. januar i år. Til sammen var vi 110 kvinner fra 16 forskjellige land, pluss alle kvinnene fra begge sider av grensen. Felles var at de var engasjert i fredsarbeid i de landene de kom fra. Mål for marsjen var blant annet å løfte frem respekt for menneskerettighetene i området, støtte menneskene som bor der ved å vise at de ikke er alene i sin kamp for fredelige løsninger, støtte kreftene som arbeider for gjenoppbygging og utvikling og de kreftene som, når krisen er over, vil fremme samarbeid, vennskap og forsoning.

Vi dekket mange steder på den israelske siden under de israelske fredskvinnenes ledelse og på den palestinske siden under de palestinske fredskvinnenes ledelse. Marsjen skulle også ha besøkt Nablus og Gazastripen. Store aksjoner fra den israelske hæren hindret oss. Det militære bombet og ødela hus og drepte og såret mange. I Raffa på Gaza ble 20 hus ødelagt, 26 mennesker ble drept og såret. I Nablus, var det likedan. Hus ble ødelagt med bulldosere og sprengt i stykker. Et 400 år gammelt palass som huset 75 kvinner ble ødelagt, angivelig fordi en familie hadde hatt besøk av en selvmordsbomber. Det ble ikke funnet noe. Men likevel ble hjemmet deres ødelagt.

Svenske og danske kvinner demonstrerte sammen med demonstranter som har stått på samme sted hver fredag fra 12-14 siden siste intifadaen. Det står: Stopp okkupasjonen og stopp byggingen av muren. 19.12.03

Mange av kvinnene (deriblant Torill Eide) klatrer rundt muren i den palestinske bydelen Abu Dis i Jerusalem. 22.12.03

Vi demonstrerer sammen med de israelske fredsorganisasjonene på Zion Square i Jerusalem, 2.januar 2004

MARCH 2003-2004 ISRAEL-PALESTINA

AV GRETHE NIELSEN

Vi demonstrerte mange ganger så lenge marsjen varte. Vi besøkte Women in Black. Hver fredag fra kl 12 - 14 står de på den samme plassen og demonstrerer mot okkupasjonen og byggingen av muren. Vi demonstrerte sammen med de israelske fredskvinnene i Jerusalem.

Vi ble busset til 7 små landsbyer like ved den gamle grensen mot Israel, som ble opprettet av FN i 1948. Det tilhører Vestbredden, men er fylt opp av settlements. De små landsbyene skal mures inne bak en høy mur.

Vi besøkte Qalqilia og demonstrerte mot byggingen av en 8 meter høy mur. Dette er en by på Hamars størrelse. Byen hadde en blomstrende handel med innbyggerne i Israel og var begynt å komme seg på fote økonomisk. Israelerne kom over, handlet og reparerte bilene sine. Nå er byen skilt fra jordene og ingen fra verken Israel eller Vestbredden slipper inn og ut uten tillatelse fra det militære.

Ettersom vi vandret og busset gjennom denne lille biten av vår moder jord som rommer så mye historie, fortellinger og skjebner, ble det tydeligere for oss (i hvert fall for meg), at Europas unnlåtelsessynd gjennom første delen av forrige århundre frem til 1945, var blitt ført videre til et nytt folk.

Våre israelske venner fortalte oss historien om hva som var skjedd da FN opprettet staten Israel i 1948. De var stolt av landet sitt, elsket det og ønsket å beholde det. De hadde innsett at israelsk politikk var feilslått gjennom mange år og truet deres sikkerhet. De hadde alle sterke historier fra sine familiers skjebne, både fra Europa før og under krigen og i Israel etter 1948.

Vi besøkte Holocaustmuseet. Vi ble fortalt at israelske myndigheter sender alle skoleklasser til Holocaustmuseet hvert år. Her blir de fortalt at alle i hele verden hater jødene, og at ingen ville ta imot jøder noen steder i verden da det ble kjent hvilke planer Hitler hadde. Når de blir ungdommer, blir de sendt til leirene i Europa for å se. Når de blir innkalt til militæret, blir de samlet på museet, til en seremoni og en stille stund hvor de blir fortalt at hele verden hater dem. På den måten holdes angsten ved like.

Det er trist å tenke på at dette folket som har gjennomgått så forferdelige lidelser, nå gjør dette mot et annet folk. Usikkerheten øker blant den israelske befolkningen. Angsten, hatet og håpløsheten sprer seg på begge sider. De fleste på begge sider vet altfor lite om hverandre. Sannheten er det første som dør i en krig. TV, radio og presse er ensidig på begge sider. Undertrykkelsen av det palestinske folket er grusom, umenneskelig og veldig skadelig for hele området og kan til slutt slå tilbake på oss i Europa.

Spjælingenes inntogsmarsj!

Om å redde verden litt, men ikke være modig nok til å prøve.

Av Øyunn Rishøi Hedemann

I nummer 4 av *fred og frihet* 2003 hadde vi en omtale av boka: **Det skal mot til for å STÅ OPP her. Fra denne har vi fått lov å trykke artikkelen til Øyunn Rishøi Hedemann. Hun starter med å si:**

Det er vel nå jeg skal være ærlig.

Jeg vil veldig gjerne være best. Jeg vil gjerne bli skrevet sanger om, og jeg vil gjerne være den peneste på 25-bussen. Jeg later som jeg nesten ikke kan huske at det var jeg som bare hadde en *Best of The Doors* og som omtalte Led Zeppelin som han.

Morgen. Det er så trist og kvalmende å vite hva som skal komme: våkne opp og håpe. Jeg har lagt dyna rundt meg, over meg, under meg og som en sovepose ved føttene. Det skal mot til for å stå opp her.

Jeg er ikke ordentlig flink til noe som helst. Jeg kan spille All Along The Watchtower på gitar, men ikke sånn som Dylan spiller den. Hvis jeg av og til tenker jøss, Øyunn, du kan, så tenker jeg med en gang at det ikke bare er Jimi og Bob som kan bedre, men alle Martin og Thomaser jeg kjenner. Og alle på musikklinja. En fjerdedel av mediagutta. Det kjennes som om alle kan bedre. Det kjennes som det ikke er noen vits i å prøve.

Jeg er ikke ordentlig flink i fotball heller. En gang triksa jeg 146 (men det var foran en

italiener med tatovering nedover hele venstrearmen, så det teller som to hundre) og jeg kan vippe opp ballen på vrista og legge den i nakken. I hvert fall noen ganger. Alle gutta kan bedre, så klart, og jentene på Skeid også. Jeg spiller likevel, men det er ikke så gøy, for jeg har skjönt at jeg ikke kan bli best.

Dere andre er så flinke, og jeg tør ikke gjøre noe selv. Jeg misunner dere så innmari, alle dere som kan skrive eller danse eller spille gitar. Så mye at det stanser meg i å prøve. Så mye at av og til kjennes det ut som om *det* er det eneste jeg er flink til: å la meg knekke før jeg får gjort noe som helst. Bare fordi det finnes en eller annen som er bedre. Det er ikke bare min skyld. Jeg skal ikke bare sammenligne meg med de andre i bydel 21. Jeg sammenligner meg med hele verden. For jeg har sett hele verdens pene damer i undertøy. Og uten. Jeg har hørt et århundres aller beste og nest beste på gitar.

Vi har lest om opprørene, før i tida og andre steder, men

nå er det andre opprør som trengs i verden, og vi tror ikke at vi er flinke nok til å starte dem. For vi er jo ikke flinke til noen ting. Ingen av oss.

Demonstrantene og opprørerne har blitt voksne nå. De har blitt voksne og de ler av seg selv, fordi de var ha ha unge og ville ha ha redde verden. Jeg har mange å skyldte på. Og mange å misunne. Jeg er en del av nesten-for-sent-gjengen; jeg lengter tilbake til barndommen og forrige sommer og ting som skjedde før jeg ble født.

Men nå er vi her. Vi som ikke fikk være med på Woodstock 69. Og jeg vil mye heller lengte til framtida. Tenk hvis jeg kunne våkne opp og se at noe hadde blitt bedre. Ikke verre. Tenk hvis det var sånn hver dag. At jeg lengta til det som skulle komme.

Når jeg kjenner at jeg har det fint, når jeg kjenner sola brenne i nakken for eksempel, så tenker jeg at det kan jeg jo ikke ha. Jeg gjør jo ingenting for å redde verden. Når det er så mange som har det fælt, er det egentlig vanskelig for meg å ha

det fint uten dårlig samvittighet. jeg har det så bra at jeg må gråte på kjøkkengolvet etter skolen. Jeg tror jeg kunne hatt det fint, med god samvittighet, hvis jeg visste at jeg jobba for noe samtidig. Noe som skulle gjøre ting bra for oss. Men det er mye som hindrer og forstyrrer meg.

Og når det ringer, når jeg hører noen si noe, så er det aldri Gud. Jeg tror det er viktig å dytte bort de hindringene jeg har laga selv.

Og en av dem blir jeg nødt til å knuse: den som gjør at jeg lar meg stoppe fordi noen er bedre enn meg. Jeg skal la meg inspirere, ikke knekke. Det holder ikke at jeg har lyst til å være møkkagod på gitar.

Jeg må ha lyst til å spille også. Det holder ikke at jeg har lyst til å ha en bedre verden, jeg må ha lyst til å jobbe for det også. Glede meg til jobben. Glede meg til å øve.

Jeg tror det er noe på gang.

Er ikke vi en gjeng kritiske småtasser? Vi kan ha det kult når vi jobber. Så vi kan få det kult senere også.

Hvis jeg skulle få ta en telefonsamtale nå, en sånn super-samtale, så hadde jeg ikke ringt Jim Morrison. Jeg ville ringt alle dere som er villige til å gjøre lite grann. Jeg skulle gjort sånn at vi fikk vite om hverandre. Og så kanskje vi kunne møtes og finne på noe moro. Noen kan klistre plakater. Noen kan skrive dikt. Jeg har ei venninne som kan bake rundstykker, og jeg kan kanskje spille All Along The Watchtower på gitar.

Så ble det vår tur. Nå er det vi spjælingene som skal brøyte oss dit vi vil. Jeg er så redd for å gi opp eller for at jeg allerede har gjort det. Jeg er så jævla redd. Jeg kjenner det godt, et sted mellom magen og hjertet og lungene.

Det trengs mot for å stå opp her. Det knitrer i tinningene.

Det er så mye jeg vil. Og det er så mange hindringer, så mye som forstyrrer meg. Jeg trykker kroppen min ned mot madrassen. Tunge basstener fyller hodet mitt mens jeg presser det mot puta. Det skal mot til for å stå opp her. Men tenk, tenk den dagen jeg dytter puta tilside, tenk gitarsoloen når vi reiser oss.

Hvorfor står du opp om morgenen?

Jeg står opp om morgenen fordi jeg tror det er noe å hente.

Hvor er du om ti år?

Om ti år kanskje jeg har det fint med god samvittighet.

Har du noe forbilde?

Jeg skjønner ikke at jeg har noen forbilder. Er man kjedelig da?

Nytt nettverk for fredsorganisasjoner

Fredsforum, et nytt samarbeidsnettverk for organisasjoner som jobber mot krig, ble etablert på Globaliseringskonferansen nylig.

"Fredsforum tar utgangspunkt i den brede og internasjonale bevegelsen som ble skapt mot krigen i Irak. Forumet ønsker å tilby et nettverk for å opprettholde og utvide folks engasjement for fred og har som mål å utforske alternative løsninger."

Dette er den enkle plattformen man samler seg bak. Et interimstyre med personer fra blant annet ATTAC, SV, Norges Fredsråd, Nei til

Atomvåpen, og Utviklingsfondet ble valgt.

Hensikten med Fredsforum er å øke kunnskapene om fredsbygging og bevaring, utenrikspolitikk, forsvarspolitikk, NATO, nedrustning, og terrorisme, samt å følge med hva som skjer i Midtøsten og andre krigsområder. Vi føler at det er svært få steder for å diskutere dette og ønsker å bøte på denne mangelen.

Konkret går planen ut på at det samles til kafédebatt rundt aktuelle temaer første onsdag fra kl.18.00 hver måned. Forumet legges til en kafé i Oslo sentrum etter modellen til SVs

internasjonale kafé, Halvsju på Mono og Intercity Politisk Bar.

Nettverk, organisasjoner og enkeltpersoner som ønsker å belyse et tema tar så ansvar for det enkelte arrangementet. Alle temaer som faller innenfor den vedtatte plattformen antas. Målet er å få til et bredt og balansert spekter. I januar til neste år stiftes et koordinerende styre.

Vi håper at ideen sprer seg til andre byer i Norge!

Vil du vite mer, ta kontakt med: Babs Sivertsen (Norges Fredsråd): 97 50 98 36 Trygve Vinje (ATTAC): 41 66 63 23

Verdens Sosiale Forum

I Mumbai i India

World Social Forum

Som representant for Ungdom mot Atomvåpen, reiste 16 år gamle **Katja Bratseth** den 15. januar til Mumbai - India, for å delta i Verdens Sosiale Forum.

India er et land, svært forskjellig fra Norge. Og man kan ikke innbille seg verken lukten, smakene, de store menneskemengdene, kulturen, eller noe av det andre før du har besøkt dette fantastiske landet, sier Katja. Lukten av krydder, røkelse og enkelte steder den forferdelige lukten av søppel og ekskrementer. Den fantastiske maten, om du liker sterk vegetarmat. Sammenstimlingen på togene, og rusket når du skulle komme deg på og av toget, eller inn og ut av jernbanestasjonene. Vennligheten, som gjorde at de heller gav gale opplysninger, når jeg spurte om veien, når de ikke visste hvor det var, eller hva de skulle svare. Alle de små barna, med de store bedende øynene, som kløp meg i armen for å få sin oppmerksomhet, og tagg om penger.

Verdens Sosiale Forum, som tidligere har vært holdt i Brasil, har til nå vært en møteplass hvor sosiale bevegelser kan komme sammen på tvers av forskjellene, i en samlet kamp mot den økonomiske globaliseringen. Håpet er at mangfoldet skal være selve forutsetningen for å skape et fellesskap.

Forut for Mumbai fortonet dette seg som en utopi i et land som er sterkt splittet langs skillelinjer som religion, språk, etnisitet, klasse og hvor hindufascismen er på fremmarsj. Men til tross for enkelte tekniske problemer, ble forumet en suksess.

- For en kontrast mellom Mumbai på onsdag kveld og Aure en fredag ettermiddag. Alt er såå stille her, sier hun med et smil.

Men som deltager i Verdens Sosiale Forum (World Social Forum - WSF), hvor det deltok 100 000 deltagere fra 132 land, møtte Aure-jenta ikke bare på indere og deres kultur, men mennesker fra hele verden. I diskusjon med mennesker fra både Palestina, Østerrike, USA, Jordan, Brasil, etc. fikk jeg bedre forståelse for hva som føltes viktigst for den enkelte, og hvilke løsninger de ser for hvordan vi sammen skal greie å skape en bedre verden.

4 dager med 1200 møter og seminarer om temaer som globalisering, militarisme, religiøs segregering, kjønnsproblematikk, media, kultur og kunnskap, men også situasjonen i Midtøsten, vannets betydning osv. sier det seg selv at man må prioritere hva man vil fordype seg i. De tingene som tydeligvis interesserte Katja mest var kravet om et fritt Palestina, okkupasjonen av Irak, fred og nedrustning, vann o.a.

Av de mange temaene som ble tatt opp i WSF vil jeg forsøke å utdype noen av dem, sier Katja Bratseth:

Fritt Palestina

Kravet om et fritt Palestina, det vil si at palestinerne får en egen stat, og en egen styringsrett innenfor de grenser som utgjorde Palestina før 1967 (6 dagers krigen) var et av kravene som WSF var samlet om.

Palestina har vært okkupert siden 1948, da FN gav jødene et land som allerede tilhørte et annet folk. Jeg, som alle de andre deltagerne på WSF, ønsker fred i Midtøsten. Men som Hisham Bustani fra Jordan sa det: "Hvordan kan man forvente at det palestinske folket vil bli fornøyd med en fredsavtale der de sitter igjen med bare en liten bit av sitt eget land, ville du ha blitt fornøyd med å sitte igjen med bare doet etter at noen andre hadde kommet og flyttet inn i huset ditt?"

Jødedommen er en religion, ikke en nasjonalitet. Og jødene må selvfølgelig få

lov til å bo både i Palestina og i alle andre land i verden.

Men i de siste årene har bare problemene i Palestina/Israel forverret seg for hver dag som går. Israelerne okkuperer mer og mer av palestinerne jord, og snart har de bygget ferdig en mur rundt det som de selv definerer som "sitt land". Og nesten hver eneste dag blir både palestinere og israelere drept. Palestinerne fordi de prøver å gjøre motstand, eller bare vil komme seg over til sin egen jord, israelere fordi palestinsk motstandsbevegelse mot den politikk som blir ført, ikke ser noen annen løsning enn å sprengte seg selv i luften for så samtidig å ta med seg noen israelere inn i døden.

Stopp okkupasjonen av Irak

Okkupasjon av Irak, ble selvfølgelig et stort tema på WSF i år, USA, UK og de andre landene som støtter opp om denne okkupasjonen må stoppes. Det irakiske folk, må selv få styre over seg selv, sitt land, og sine ressurser. Det ble enighet om en internasjonal kampanje mot de store selskapene som støtter USAs krigføring i Irak.

Boikott Coca Cola

Boikotten mot Coca-Cola og

Pepsi-Cola i India brer seg raskt etter at en miljøorganisasjon fant høye verdier av ugress- og insektmidler i leskedrikkene kom det fram på forumet.

Vann

Mangelen på rent vann er noe som er i ferd med å utvikle seg til alvorlige kriser og katastrofer for store befolkningsgrupper i India og andre U-land. Og dette blir ikke bedre, i og med at store kapital- og markedskrefter nå plyndrer verdens vannressurser.

Store mineralvannfabrikker flytter sin produksjon bl.a. til India for å produsere enda billigere Coca-Cola, samt forurense et land som allerede er så forurenset at det burde være påbudt med munnbind. Vannets betydning for å kunne overleve er helt avgjørende for mennesker, både fattig og rik, derfor kan ingen få monopol på tilgangen til vannressursene.

Ellers var alle mulige tenkelige temaer tatt opp, fra "Stopp barnearbeide i India", "Fritt Tibet", "Jord til jordløse i Brasil", og "Ned med USA imperialismen", osv. osv. I India kan vi finne ekstreme eksempler på fattigdom, og forskjeller. Kastesystemet er noe som må bort - først av alt. En tredjedel

av alle de som lever under eksistensminimum i verden i dag, lever i India.

Kontrastene til rike Norge er ikke mindre - det er nesten et "sjokk" å komme hjem igjen. Ingenting hadde liksom forandret seg. Folk flest bekymret seg fortsatt for om de ville få råd til å kjøpe seg flere klær og unødvendige forbruksartikler. Hva skjer på kveldens Hotell Cæsar, og hvor billig kan Cola bli? Og det som opptar mediene, er hvilket navn en liten prinsesse skal få.

De glemmer å tenke på, at det er svært mange små "prinsesser" og "prinser" rundt om i verden, som verken har vann, mat, eller noen som kan ta hånd om dem. Jeg blir aldri helt den samme igjen etter å ha sett all fattigdommen i India, ett av verdens mest overbefolkede og fattige land".

Til slutt retter Katja en stor takk til Leger mot Atomvåpen, og andre, bl. LO lokalt og sentralt, som har gjort det økonomisk mulig å komme til India og Verdens Sosiale Forum. "Uten den støtten ville ikke min Organisasjon Ungdom mot Atomvåpen hatt muligheten til å sende meg til India", avslutter Aure-jenta.

Guri Tambs-Lyche

Sofieprisen 2004

Wangari Maathai er litt av et kvinnfolk. Hun ble tildelt Sofieprisen på 100.000 dollar for sin utrettelige innsats i Kenya for miljøvern, sosial rettferd og menneskerettigheter og spesielt kvinners rettigheter de siste 30 årene.

Da koalisjonen vant over president Moi med et overveldende flertall ble hun valgt inn i nasjonalforsamlingen med

98 % av stemmene. Deretter ble hun utnevnt til visemiljøvernminister, der hun har ansvaret for å rehabilitere ødelagt skog. Hennes virkelig store prestasjon er at hun fikk tusenvis av kvinner med seg og de har plantet skog på tidligere ødelagt mark. Dette har spredd seg til flere land. Maathai kommer til Oslo for å motta prisen 15.juni. *EHB*

Fordi dei er jenter..

Av Ida Katrin Myskja

Dei er fattige, og får ikkje mat. Dei har ikkje arbeid, og helsesituasjonen er alvorleg. Kvifor?
Fordi dei er jenter... i Brasil.

Dei er redde. Dei har ikkje så mykje dei skulla ha sagt. Dei blir voldtatt, og smitta med HIV og Aids. Kvifor?
Fordi dei er jenter... i Sør-Afrika.

Dei er nonner, og får litt utdanning i kloster. Dei har flykta, og lever i eksil. Kvifor?
Fordi dei er jenter... i Tibet.

Dei er unge, og blir sendt frå familiane sine. Dei står på gata og sel seg for å tene litt pengar. Kvifor?
Fordi dei er jenter... i Thailand.

Det er helseskadeleg, og brot på menneskerettane, men likevel er det tradisjon Dei blir omskjærte og pint. Kvifor?
Fordi dei er jenter.... i Afrika.

Dei får ikkje gå på skule. Dei har ikkje arbeid, og har mista mennene sine. Seksuelle overgrep er eit stort problem. Kvifor?
Fordi dei er jenter... i Latin-Amerika.

Dei blir undertrykte, og har ikkje mykje dei skal ha sagt. Dei blir voldtatt, smitta med HIV og Aids. Dei må selje seg på gata, og får ikkje den utdanninga dei skal ha. Dei må rette seg etter menn. Kvifor?
Fordi dei er jenter.

Ida Katrin Myskja var 15 år og var elev ved Haramsøy skule i 1995. Ho skreiv dette diktet da i samband med Operasjon Dagsverk.

LANDSMØTET 2004

Så er landsmøtet over for denne gangen. Var det vellykket? Ja, det var det! Men det var altfor få tilstede på møtet som begynte lørdag 8. mai i lyse og svært egnede lokaler i Nordnes bydelshus.

Vi var 13 til bords, og det var ikke noe ulykkefall, det kan jeg forsikre om.

Det var tydelig at de 13 hadde gjort et godt forarbeid, lest sine papirer og gjort seg opp sin mening.

Store konfrontasjoner forekom ikke. Det kunne være uenighet i utgangspunktet, og mange fikk revurdere sine

synspunkter, men til enighet kom vi etter hvert. Det eksisterer ingen avdeling i Bergen for tiden, men det eksisterer mange flinke bergenserinner som brenner for IKFFs saker, og som altså inviterte til landsmøte. De tilreisende uttrykte sin glede og takknemlighet over et prikkfritt arrangement i et vårgrønt Bergen med nydelig vær. Takk til Eva, Zoia og Åse. Takk også til Stavangers Kari som ledet oss gjennom dagsorden til alles tilfredshet.

Temaet for det åpne møtet var "Den aktuelle situasjonen i Tsjetsjenia og Hviterussland" – et mange-

Dirigentbordet med Edel og Kari

årig satsningsområde spesielt for Zoia og Eva. Det ble en nyttig gjennomgang av et stadig aktuelt emne som for mange av oss kanskje er blitt overskygget av terrorisme, "11 i 9.", Irak og Afghanistan.

Siden en sak det har vært snakket mye om og gjort lite med, er rekruttering, kan det være på sin plass å nevne Oslo-avdelingens nyeste medlem, 25 år gamle Elin Christiansen, som etter noen ukers praktikanttilværelse på landsstyrets kontor leverte et utmerket og vel gjennomtenkt dokument om militærstrategi, et dokument som også er lagt fram for Stortingets forsvarskomite.

Etter en etterlengtet smørbrødlunsj og mer uformelle samtaler over kaffekoppen og maten, fortsatte møtet med gjennomgang av IKFFs regnskap og budsjett, *fred og frihet* og annet informasjonsmaterieell, forslag til uttalelser fra møtet og en kort gjennomgang av Kvinneligaens internasjonale arbeid og årets WILPF-kongress, ble lørdagens møte avsluttet. Vi gikk hver til vårt for å hvile litt før kveldens middag, Eva hadde invitert til sitt nydelige hjem i et nytt boligstrøk på Nordnes. Vi hilste hverandre over sprudlende champagne og gikk til nydelig dekket bord med deilig mat og vin i overflod. Dagens vertinne foreslo en fin vri på praten rundt bordet: Alle skulle fortelle om morsomt, skjellsettende eller viktig minne fra sin tid i Kvinneligaen. Det var tydelig at vi alle hadde vondt for å velge blant minner, og at nye minner og tanker dukket fram etter hvert som folk fortalte og mintes. Det var et morsomt og viktig innslag. Vi lærte noe om hverandre (kanskje også om oss selv) og om Kvinneligaen gjennom mange år.

Spaserturen "hjem" gjennom Bergens gater i vårnatten satte et fint punktum for første dag av landsmøtet,

Neste dag gikk helt etter programmet med samme møteleder som første dag. Denne dagen ble møtet holdt hjemme hos Eva. Vi gikk gjennom arbeidsprogrammet for kommende år, vi fikk bestemt oss for uttalelser fra landsmøtet og valgte nytt styre og nye tillitsrepresentanter. Kl 14.10 var møtet slutt. De deltakerne som tok toget til Oslo fikk en helt spesiell opplevelse. Vi reiste

fra et Bergen i fullt sommerskrud, dro gjennom vårgroenne lier, over senvinters grålige fjell med snøkleddede nuter og fjell som kulisser hele tiden med brusende elver og bekker for så å fare gjennom våren ned til sommeren i Oslo.

Håper du ble inspirert av å lese dette til å møte opp neste gang det inviteres til landsmøte eller andre møter!

SiA

Eva Fidjestøl

Zoia Granness

Arbeidsprogram

Landsmøtet vedtok et Arbeidsprogram for 2004-05. IKFF fortsetter satsingen på arbeidet med resolusjon 1325, arbeidet mot omleggingen av det militære forsvar tilpasset NATOs "out of area"-strategi, kommer til å legge mer vekt enn før på arbeid mot økonomisk globalisering innen rammen Norway Social Forum, og delta i informasjon om handel med kvinner. Innsatsen mot atomkraft og atomvåpen skal også forsterkes ved hjelp av våre spesielt kompetente medlemmer

Tilslutninger

Landsmøtet vedtok at IKFF skal melde seg inn i Norway Social Forum. Dette er en nystartet avdeling av World Social Forum, som har organisert de store konferansene i Porto Alegre (Brasil) og Mumbai (India) under mottoet "En annen verden er mulig!" Norway Social Forum har grupper bl.a. i Oslo og Bergen, og IKFF-medlemmer vil delta aktivt begge steder. IKFF går også inn i Nettverk mot prostitusjon og handel med kvinner. Vår representant der skal legge særlig vekt på de internasjonale sidene ved denne virksomheten.

Uttalelse fra landsmøtet

Landsmøtet vedtok en fellesuttalelse som er gjengitt nedenfor, men i tillegg vedtok landsmøtet å sende utdypende brev til ansvarlige myndigheter om de enkelte punkter:

Ingen norske offiserer igjen i Irak

IKFF ser vedtaket om at norsk militært personell skal fortsette som en del av okkupasjonsstyrken i Irak etter 1. juli som et feigt knefall for USA. Den norske regjering bør snarest avslutte alt militært samarbeid med okkupasjonsmaktene. IKFF protesterer mot at militær makt skal brukes til løsning av ikke-militære oppgaver, og viser til advarsler mot slik sammenblanding fra de store humanitære organisasjonene med lang erfaring i gjenreisings- og fredsbyggingssituasjoner. Norsk deltaking i gjenreising av Irak bør skje på sivilt og humanitært grunnlag, med basis i et FN-mandat

Fredsprosesser må få prioritet

Denne saken henger sammen med forslagene til modernisering av det norske forsvaret som behandles i Stortinget om kort tid. Prinsipielt mener IKFF at denne omleggingen går i gal retning. Norge trenger et forsvar som inkluderer satsing på ikkevold og sivilt katastrofeberedskap, ikke økt militær oppbygging. Norge må også sørge for at tilrettelegging av fredsprosesser alltid får prioritet foran eventuelle forventninger fra USA og andre NATO-partnere.

1325 sier at kvinner skal være med

En forutsetning for varige resultater av fredsforhandlinger er bred, likeverdig og aktiv deltakelse av kvinner. FN har slått fast dette prinsippet i resolusjon nr 1325, om "Kvinner, fred og sikkerhet". Norge må følge opp sine internasjonale forpliktelser i arbeidet med tilrettelegging av fredsprosesser i ulike områder. I denne sammenheng peker IKFF spesielt på fredsforhandlingene i Sudan, der den norske regjering har spilt en aktiv rolle. IKFF krever at regjeringen bruker sin innflytelse til å bidra til at kvinner blir inkludert på alle plan i disse forhandlingene.

For stort press på øvingsarealene i Troms

NATOs nye "out of area"-strategi betyr at militære styrker kan sendes ut av medlemslandene for å delta i folkerettstridige kriger. Denne omleggingen medfører også et enda større press på

øvingsområdene i Troms. Allerede nå blir 4 av 5 "utenlandske øvingsdøgn" lagt til disse områdene, i tråd med NATOs behov. Slik øvingsvirksomhet fører til økt forurensing og miljøskader, og har negative konsekvenser for reindriften. I tillegg er IKFF prinsipielt uenige i at det sivile nærsamfunnet skal brukes som arena for militær trening og de følgene et slikt nærvær bringer med seg.

Ingen flyktninger tilbake til Tsjetsjenia

Krig medfører at mennesker må flykte fra sitt hjemland og søke en ny framtid andre steder. IKFFs medlemmer i Bergen har engasjert seg spesielt i situasjonen for flyktninger fra krigen i Tsjetsjenia. Landsmøtet ber norske myndigheter om å følge FNs konvensjonen på dette området, lytte til FNs høykommissær for flyktninger, og ikke sende flyktninger fra Tsjetsjenia tilbake i dagens situasjon.

Lavdosestråling er farlig!

IKFF har i mange år hatt kontakt med forskere og NGOere fra Hviterusland, landet som ble sterkest rammet av Tsjernobylulykken for 18 år siden. Vi hevder at helse- og miljøkonsekvensene av denne atomulykken er blitt undervurdert, sensurert og hemmeligstemplet. Helsekonsekvensene er godt dokumentert gjennom store epidemiologiske undersøkelser på store befolkningsgrupper gjennom mange år, av anerkjente forskere, men resultatene blir ikke offentliggjort. Denne kunnskapen er viktig i kampen mot en fornyet satsing på atomkraft og atomvåpen.

Mini atomvåpen er like farlige!

En av forskerne, professor Y. Bandazhevsky fra Hviterusland fant etter ni års forskning at indre radioaktiv stråling ved lave doser kan føre til irreversible hjertesker. I dag skjer plutselig død på grunn av hjertesvikt i alle aldersgrupper, også barn. Bandazhevsky ble fengslet og dømt til 8 års fengsel da han anklaget regjeringen i Hviterusland for at de ikke gjorde nok for å forebygge slike helseproblemer. En viktig grunn til at ny kunnskap om helsekonsekvenser av lavdosestråling verken blir publisert eller lagt til grunn for doseberegning, medisinsk behandling, utvikling av atomvåpen og bruk av atomenergi, er en avtale fra 1959 mellom det internasjonale atomenergibyrået IAEA og Verdens helseorganisasjon WHO. Denne avtalen gir IAEA, hovedmandat til å fremme bruk av atomenergi i

hele verden, kontroll med hva medisiner og forskere i WHO publiserer. Det er en interessekonflikt om helsekonsekvensene av atomindustrien mellom organisasjoner som er knyttet til atomindustrien og WHO. IKFF krever at norske myndigheter legger press på WHO for å få forandret denne avtalen mellom IAEA og WHO, og at regler og lover for strålevern blir forandret på basis av ny kunnskap om helsekonsekvenser av radioaktiv lavdosestråling.

Foruten dette vedtaket vedtok landsmøtet å sende fordypende uttalelser til myndighetene om de enkelte punkter. Vedtaket vil bli sendt ut sammen med landsmøtepapirene, men alle som ønsker det kan få alle vedtak tilsendt ved henvendelse til kontoret

Valg

Leder: Edel Havin Beukes (gjenvalg)
 Nestleder: Tone Marie Falch (ny)
 Medlemmer: Karin Aanes (gjenvalg)
 Berit Oldeide, Sandnes (ny)
 Mari Holmboe Ruge (ny)
 Hege Steen (ikke på valg)
 Anne Kjersti Bjørn (ikke på valg)

Varamedlemmer: Sidsel Andersen (Oslo/omland)
 Ellen Sofie Baalsrud (Oslo/omland)
 Tippa Hareide (Oslo/omland)
 Grethe Nielsen (Hamar/Hedmark)
 Lene Nilsen (Oslo/omland)
 Guri Tambs Lyche (Oslo/omland)
 Eli Bergsvik (Bergen)

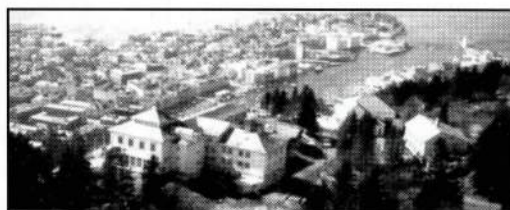
IEC-medlem Liss Schanke
 IEC 1.vara Tone Marie Falch
 IEC 2.vara Edel Havin Beukes

Vår nye nestleder vil bli presentert i neste nr. av *fred og frihet*.

Bevilgninger

Landsmøtet vedtok å bevilge 10.000 kr til støtte for deltakelse fra WILPF-seksjoner i Sør til kongressen i Gøteborg i august. Det blir også bevilget stipend til to norske deltakere ved ungdomstreffet "Gertrud Baer-seminaret" under kongressen. IKFF har fått flere nye unge medlemmer den siste tiden, og vi ser det som en viktig investering å gjøre noen godt kjent med WILPF som internasjonal organisasjon. Disse midlene tas fra IKFFs kapitalkonto. I tillegg blir det satt av midler på årets budsjett til reisestøtte

for delegater til selve kongressen. Gaver fra lokalavdelinger og medlemmer har gjort dette mulig

Utsikt over Nordnes

Informasjon

Vi har fått midler til en ny vervebrosjyre, som bør være ferdig tidlig høsten 2004. 2004 er også verdens "vannår" (markert i nr 1-04). Med midler fra UD skal vi forsøke å få laget et eget temahefte om dette, basert på stoff fra IKFFs kongress i august.

Denne høsten planlegger IKFF også et hefte om opprustningen av verdensrommet, finansiert av midler fra Kari Enholms minnefond.

Hele referatet fra landsmøtet med alle uttalelser kan fåes fra IKFFs kontor. MHR

VESTEN OPPFORDRES TIL BEDRE HÅNDHEVING AV LOVER MOT HANDEL MED KVINNER

Øst-europeiske kvinner og barn som har blitt tvunget inn i prostitusjon eller illegalt arbeid i vesten, kvier seg for å søke hjelp fordi de ulike regjeringene ikke håndhever lover mot handel med kvinner. I en rapport fra FN og OSSE (Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa) utgitt i begynnelsen av desember 03, hevdes det at kvinnene som ønsker å vitne ikke blir gitt god nok beskyttelse. Mange kvinner i prostitusjon hevder at de frykter at politiet arbeidet i tett samarbeid med hallikene. I andre halvdel av 2002 og første halvdel av 2003 var det en sterk nedgang i antall kvinner som fikk hjelp, sammenlignet med samme periode året før. Denne nedgangen skyldes dårlig håndheving av loven framfor en nedgang i antall kvinner og barn som blir trafikkert over landegrensene. På samme tid har det heller ikke vært en økning i antall saker mot bakmenn. Dette avhenger av vitneutsagn fra ofrene, noe som blir umulig når kvinnene ikke føler seg trygge, hevder rapporten. (Kilde: PUSJ Journal /Agency France-Presse)

Nobelpris til Hibakushaene

Hibakushaene er ofrene etter atombombene i Hiroshima og Nagasaki. Det har vært søkt før for dem uten at de nådde opp. Nu gjentar man søknaden med denne begrunnelsen

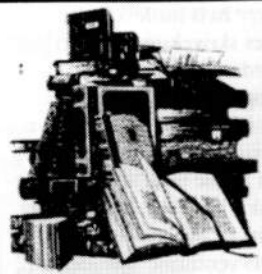
1) På grunn av at den sikkerhetspolitiske "verden" har forandret seg drastisk i løpet av det siste året.

2) Dessuten har informasjonsnivået blitt forbedret gjennom opplysninger om atombombens virkninger på de to byenes innbyggere. Dette er nå kommet til det amerikanske folks kjennskap gjennom det nyere materiale offentliggjort gjennom USA's The Freedom of Information Act. Fra dette har også opplysninger om hvordan den krigførende makt den gang systematisk underslo opplysninger og innsikt utviklet ved det amerikanske sykehus i Hiroshima og ut fra de medisinske observasjoner/forsøk som fant sted på grupper utsatt for radioaktiv stråling så vel på Stillehavsøyene som i den amerikanske befolkning.

3) For det tredje har vi merket oss at Nobels Fredspris i de senere år ikke utelukken- de er blitt gitt til personer som har gjort en stor formell sikkerhetspolitisk innsats, men også til personer som, gjennom et humanistisk og menneskerettighetsmessig sinnelag har hatt ideologisk påvirkning på verdens opinionsledere, politikere og i allmennheten.

Søknaden er sendt til Den Norske Nobelkomiteen av: Hanna Kvanmo. Eva Nordland og Berit Ås

Vi ønsker oss noen som vil anmelde bøker. Har du lyst så hør av deg. Du får beholde bøkene gratis.

BOK - ANMELDELSER

101 dag, en reportasjereise

Åsne Seierstad
Cappelen Forlag

Dette er en annerledes reportasje fra krigen i Irak. Hun har delt inn boken i 3 deler: før, under og etter krigen. Vi som så henne på TV eller hørte henne på radio husker henne vel først og fremst fra hennes reportasjer under krigen, men nesten halvparten av boken handler om tiden før krigen, og hennes forsøk på å få vite hva det irakiske folk mente og tenkte.

Dette er ingen politisk bok. Forfatteren tar ingen standpunkt til krigen utover det å være imot bombingene av landet. Men hun leter iherdig etter folks oppfatning.

Alle journalister ble tildelt en "tolk", satt i anførsel fordi selv om de naturligvis tolket var de samtidig overvåkere som skulle passe på at journalistene ikke fikk vite noe om hva som foregikk bak kulissene. 90 % av hennes forsøk på kontakt ga til svar utenat lærte lekser om hvor elsket Saddam Hussain var, og hvor hatet amerikanerne var, men i små glimt får hun andre svar: folk som ønsker at amerikanerne skulle fjerne Saddam Hussain. Hun prøver å lure seg unna sine overvåkere, eller overtale dem til å snakke med vanlige mennesker, og lykkes nå og da. Jeg synes hennes beskrivelse av tiden i Bagdad før krigen er en interessant beskrivelse av hvordan et virkelig totalitært samfunn fungerer.

Tiden under bombingene går jeg

lettere over, den har det vært skrevet så mye om, men igjen er det hennes forsøk på å få rede på hva som virkelig hender med folk som er av interesse, til tross for sin egen redsel, som hun ikke legger skjul på oppsøker hun de bombete stedene, og hører på folks raseri over at amerikanerne bomber boligområder!

Jeg synes også beskrivelsen av hotellet de bor på er interessant. Ettersom all betjening forsvinner, det er mangel på vann og strøm, søppel hoper seg opp, er det ikke vanskelig å forestille seg hvordan det til slutt ser ut!

Avsnittet om tiden etter krigen er først og fremst preget av en av hennes overvåkere, Alyia, som hun får et meget godt forhold til, til tross for at hun er oppriktig tilhenger av regimet og tror på Saddam og hans godhet. Etter regimets fall fortsetter hun jobben som tolk, men hennes reaksjon på besøkene i Saddams palass, i fengsler og folks beskrivelser av tortur og fengsling, folk som forsvandt, redsel for angiveri osv. Nå tør de snakke, de som før bare leverte utenat lærte lekser. Hele hennes verden er styrtet sammen, og hun reagerer med en sammenknyttet taushet om hva hun føler.

Jeg synes dette er en annerledes krigsbok og slutter med et sitat fra henne selv: "Min oppgave som journalist i krigskaoset var ikke å dømme, spå eller lage analyser. Det var

å se, spørre og fortelle." Og det synes jeg hun gjør bra.

Guri Tambs-Lyche

Jeg kommer fra Iran

Lily Bandehy

Kulturbro forlag

Lily Bandehy – en innvandrør fra et land som synes svært eksotisk for nordmenn flest - er rimelig integrert i det norske samfunnet. Hun har bodd i Norge i 16 år. På den tiden har hun lært å tale og skrive godt norsk, og hun har fått utdannelse i og arbeid som psykiatrisk sykepleier.

Denne boken har hun skrevet fordi hun synes nordmenn bør få en mulighet til å forstå hvordan det er for en kvinne fra Midtøsten med islamsk bakgrunn å leve her. Hun skriver humoristisk og med positiv innfallsvinkel, men bak humoren og positiviteten fornemmes år med naturkatastrofer, politikk, krig og flukt.

Boken er delt i tre. 1. Lykkelig barndom 2. Vanskelige år 3. Nytt hjemland

1. Barndommen beskriver hun altså som lykkelig. Faren var troende muslim og ba til Gud flere ganger om dagen, men det var ikke det islam vi tror vi kjenner, knugende, kvelende og klamt. Hun ble aldri tvunget til å gå med skaut og hun sprang lykkelig barbert omkring som en "guttejente". Skolegang fikk hun på linje med brødrene. De syns hun fikk for stor oppmerksomhet fra faren, men selv mener hun at hun ikke var noen bortskjemt overklassejente.

2. Den lykkelige barndommen tok snart slutt. År med både tørke og oversvømmelser gjorde at velstanden tok slutt. Dette sammen med at den eldste broren ble kommunist, tok knekken på faren. Lily fikk

allikevel fortsette skolegangen helt til den nesteldste broren ble familiens overhode. Han delte ikke farens fordomsfrie livssyn og anså ikke kvinner som likeverdige mennesker. Han fant en mann til Lily, og hun ble tvunget inn i et vanskelig ekteskap med mye frykt og smerte. Hun fikk fire sønner. Etter hvert ble hun politisk aktiv. Det medførte arrestasjoner, avhør, redsel. Hun og mannen ble enige om å betale en menneskesmugler for å få den eldste sønnen ut av landet. Han lurte dem, og de måtte skaffe flere dollars for å få sønnen ut av fengsel i Dhaka, og etter hvert havnet han i Norge. Så kom revolusjonen i IRAN (ut med Sjahan og inn med Khomeini). Hun trodde på sosialdemokratiet og ble kraftig skuffet da revolusjonen bare ble "en revolusjon for bytte av diktator".

Under 8 års krig mellom Iran og Irak, var hun under stadig forfølgelse og fikk smake både Hizbollah og amerikanernes mafia. Tilslutt måtte hun ta de tre yngste sønnene med og flykte. Hun tok sikte på Norge hvor den eldste sønnen levde. Reisen ble lang og vanskelig. Gjennom Tyrkia, Jugoslavia, Wien og Danmark havnet hun til slutt i asylmottaket på Tanum. Lutfattige, utslitte og med falske greske pass fikk de sin første erfaring med sitt nye hjemland.

3. Og så kampen for et nytt liv. Problemene sto i kø. Ikke kunne hun språket og ikke kjente hun kodene. Mannen kom etter på turistvisum, og endelig fikk hun sin lenge påtenkte skilsmisse. Det var heller ikke problemfritt, og familiene i Iran tilga henne aldri. Hun ble altså alenemor og følte seg ekstra alene fordi hun fra Iran var vant til at familie og venner stilte opp. Det var ikke

lett. Hun føler ennå ikke at hun hører til her, men hun føler ikke riktig tilhørighet til Iran heller og har vanskelig for å huske barndommens språk.

Hun skriver levende og til dels morsomt om problemer og vansker, men gjennom det hele går en rød tråd: Hun vil klare dette. Og hun klarte det. Hun forteller om livet sitt, om norsk-opplæring og videreutdanning. Hele tiden er teksten spedd opp med morsomme og mindre morsomme, men lærerike, misforståelser. Hun har møtt dem som skjeller henne ut og ber henne reise hjem og dem som virker vennlige nok, men som er underfundige og går stille med sin "forfølgelse" f.eks i jobbsammenheng.

Hun tror på dialog og foretrekker de sinte som det går an å snakke med fremfor de "underfundige".

Et hjertesukk tilslutt: "Jeg sitter her og føler et tap av meg selv og kjenner en falskhet som jeg ikke kan leve med".

Hun mener at kvinner har det bedre i Norge enn i Iran. Derfor blir hun. I Iran må presteskapets diktatur falle, så må det bygges demokrati og så kommer kvinnefrigjøringen. Den kan komme tiltross for islam, for islam er ikke i strid med menneskerettighetene. Det er bare tolkningen av islam som fører på gale veier.

Det er en leseverdige og lærerik bok, ikke akkurat morsom, men man føler beundring for denne kvinnen, for alt hun står for, og for at hun har gitt oss del i sine tanker om et turbulent liv

SiA

EVIG KRIG FOR EVIG FRED

Hvorfor verden hater oss.

Gore Vidal

Kagge Forlag

Kritikk av USAs regjering, og Pentagon og FBI fra en

amerikaner som tydeligvis sitter såpass fast i sadlen at han kan si omtrent hva han vil, det er ikke daglig kost.

Boken begynner med å konstatere at det er to datoer som har brent seg fast i hukommelsen til de fleste amerikanere, det er 19.april 1995 og 11.september 2001. Det er vel spesielt den siste datoen som huskes mest her i Vesten. Den første datoen sprengte en høyt dekorert infanterist, Timothy McVeigh, en statlig bygning i Oklohama City i luften og 168 uskyldige menn, kvinner og barn omkom. Den 11 september 2001 slo Osama bin Laden og hans muslimske terroristorganisasjon til mot Manhattan og Pentagon.

Gore Vidal prøver i denne boken å forklare at den versjonen som "Juntaen i Pentagon" forklarte oss var årsaken til disse hendelsene, er fullstendig feil.

Noe av det første han gjør er å sette opp en liste over alle de kriger USA har ført mot andre, stort sett uten noen annen provokasjon enn at USA ikke likte regimet deres. Ved å telle over listen kom jeg til 197 kriger fra Pearl Harbor til i dag, og noen av dem pågår ennå. "Men så er vi jo så snille da!" sier Vidal. Det han kaller "Juntaen i Pentagon" vil alltid ha mer penger til militæret for å utbre USAs "snille" regime, og til FBI, og enda klarte de ikke å advare for Osama bin Laden i tide!

USA har de siste 10-15 årene ikke gjort annet en å miscreditere Islam og alle de muslimske land, så skal man ikke undre seg over at vi er mislikt, mener Vidal.

I 1993 bestemte regjeringen seg for å slå ned på fellesskapet til en sekt av sjuendedagsadventister nær Waco i Texas. Branch Davidians, som de kalte seg selv, var en

fredelig gruppe menn, kvinner og barn. De bodde og ba sammen i forventningen om at verdens ende var nær. The Federal Bureau of Alcohol, Tobacco and Firearms (ATF) ville utøve sin rett til å inspirere våpen. De (ATF) avviste blankt sektleder David Koresh' tilbud om å få se de lovlig registrerte våpnene deres. Mer enn hundre ATF-agenter angrep kirken og kollektivet uten forvarsel, 6 sektmedlemmer ble drept. Deretter ble det gjennomført en 51 dager lang beleiring. Den 19 april ga justisministeren FBI beskjed om å avslutte det ATF hadde begynt. De angrep med stridsvogner og gassangrep. Noen sektmedlemmer slapp unna, men i alt 80 sektmedlemmer ble drept, deriblant 27barn. Det var denne begivenheten der amerikansk militær ble satt inn mot en gruppe fredelige mennesker som førte Timothy McVeigh til å gjennomføre bombeattentatet mot statsbygget i Oklohama City. Myndighetene fremstilte det som det var en ren terroråd gjennomført av en meget ond mann. Det var ganske mange tegn på at det sto en gruppe bak den "dåden", men tiltross for at FBI fikk masser av tips, gjorde de aldri noe for å oppklare saken. McVeigh tok på seg hele skylden og ble dømt til døden og henrettet.

Gore Vidal påpeker også hvordan nye lover i USA er med på å beskjære befolkningens rettigheter, og han går også sterkt ut mot skattesystemet som han mener bare belaster middel- og lavlønnte, mens de rike får lov å sno seg unna.

Den som vil se litt av USA fra innsiden og ikke den "snille" utgaven som vi vanligvis blir presentert, bør absolutt lese denne boken.

Guri Tambs-Lyche

MIRA-SENTRET gir ut en del temahefter. Det siste handler om MINORITETSKVINNER OG MEDIER.

Forfatter: *Fakhra Salimi*.

Heftet tar for seg en undersøkelse av hvordan kvinner og spesielt minoritetskvinner fremstilles i mediene. Man har gått igjennom Dagbladet, VG og Aftenposten for år 2000, og resultatet presenteres i tabeller som gir et nedslående bilde. Minoritetskvinner blir stort sett fremstilt som stereotypier. De blir stort sett omtalt bare når det er noe sensasjonelt, som "æresdrap", tvangsekteskap og lignende. Salimi sier bl.a. "Ved å bestemme en nyhetsfokus fremhever ofte norske medier "hvite" normer og verdier, mens etniske minoriteter marginaliseres og portretteres innenfor en negativ Kontekst".

Vi har tidligere omtalt boka ODINS KVINNER her i bladet og hun henviser i denne brosjyren til den boka for å vise det store mangfoldet av ulike minoriteter som finnes i Norden.

Slutten av heftet er noe mer optimistisk: I den senere tid fremtrer oftere og oftere minoritetskvinner i ulike medier. Vi møter oftere og oftere minoritetskvinner i kulturlivet, i politikken, på idrettsarenaen og innen menneskerettsarbeid. Dermed vokser det fram nye og nyanserte bilder av minoriteter i den norske offentlighetens øyne.

Heftet er beregnet på å gi et bidrag til denne utviklingen og kan brukes i skolen. Derfor slutter heftet med en del spørsmål og forslag til gruppearbeid. Der finns også til slutt en litteraturliste for den som vil sette seg bedre inn i minoritetsspørsmål.

Guri Tambs-Lyche

————— IKFF —————
Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet

Grunnlagt i Haag 1915

Postboks 8810 Youngstorget
N-0028 Oslo
Besøksadresse:
Storgt.11 - 5 etg., 0155 Oslo
Kontonummer 0531 50 27057
E-post ikff@ikff.no

Tlf. centralbord 23 01 03 00
Direkte 23 01 03 40/ fax 23 01 03 01
Telefontid: Mandag, tirsdag, onsdag og
torsdag 10 - 13
Kontoransvarlig: Sidsel Andersen og
Mari Holmboe Ruge

Landsleder: Edel Havin Beukes
Adresse IKFF-kontoret
Representant i det internasjonale
hovedstyret: Ellen Baalsrud
adresse: IKFF-kontoret

IKFF - avdelinger - grupper - kontakter

Bergen: Zoia Grannes
Øvre Kalfarlien 4
5018 Bergen
Tlf.55 31 27 20 (privat)
55 13 40 00 jobb)

Fredrikstad: Odrun Buer
Ridehusgt. 5 A
1606 Fredrikstad
Tlf. 69 31 17 33

Grimstad: Lise Natland
Bioddgt. 3
4878 Grimstad

Hamar / Hedmark: Grethe Nielsen
Bueveien 7, 2312 Ottestad
Tlf. 62 57 62 27
Anna Sveberg Eggen
Orion 39
2315 Hamar
Tlf. 62 52 55 77

Nordland: Eva Braseth
Reinslettveien 41
8009 Bodø
Tlf. 75 58 13 19

OSLO OG OMEGN
Gudrun Oftedal
Volten 19
1351 Bekkestua
Tlf. 67535923

Romerike:
Gry Havin Kongsrud
Kjærmo gartneri
1929 Auli

Røros: Åse Berg
7372 Glåmos
Tlf. 72 41 46 31

Sandnes: Berit Oldeide
Christiesgt 20
4307 Sandnes
Tlf. 51 66 31 67

Stavanger: Kari Foldøy
Rektor Berntsensgt. 12 B
4022 Stavanger
Tlf. 51 55 33 83
Hanne Kjersti Knutsen
Blåfjellveien 1
4019 Stavanger
Tlf. 51 54 32 02

Troms:
Hermien Stoop Prestbakmo
Trollbakken 6
9321 Moen
Tlf. 77 83 13 24

Vestfold: Bjørg Berg
Mårveien 7
3124 Tønsberg
Tlf. 33 32 64 35

International Peace Update
Adr. WILPF, 1 rue de Varembe
1211 Geneva
Switzerland
Pris kr. 130 pr år

- Bestillingskupong -

Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet (IKFF)
Postboks 8810 Youngstorget, 0028 Oslo

Jeg vil bli medlem Abonnent på *fred og frihet*
Normalkontingent kr. 250.- inkl. bladet
Abonnement på *fred og frihet* kr. 180.-

Redusert kontingent kr. 175.- inkl. bladet
Konto nr. 0531.50.27057

Navn.....

Adresse.....

Postnr./sted.....

B - post

Returadresse:

IKFF

Postboks 8810 Youngstorget
0028 Oslo

EN SANG OM SILKE OG KORN

Folkerike byer er våpensmier
Smí heller en plog, smí heller en harv
Der det nå er tårer og sand
ble det da silke og korn
Enken ble bondekone bak silkevevstolen
Soldaten ble bonde bak pløyeoksen
vårt tause folk ble da et tostemmig kor
for en sang om silke og korn

Tu FU (712 - 770)

Gjendiktet av Georg Johannessen

